

BRASSÓI LAPOK

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓHIVATAL, NYOMDA
BRASSÓ, KAPH-UCCA 64-66. SZÁM

POLITIKAI NAPILAP

TELEFONSZÁMOK: SZERKESZTŐSÉG 177 és
677 SZÁM - KIADÓHIVATAL 82 és 677 SZÁM

ELŐFIZETÉSI DIJAK BRASSÓBAN:

Egy óra 90 lej, negyedévre 240 lej, félévre 460 lej,
egy évre 900 lej és havonta 15 lej kézbesítési díj.

FŐSZERKESZTŐ

SZELE BÉLA dr.

ELŐFIZETÉSI DIJAK VIDÉKRE:

Egy óra 100, 1/4 évre 270, 1/2 évre 520, 1 évre 1000 lej
Külföldre: 1/4 évre 420, 1/2 évre 820, 1 évre 1600 lej

XXXII. évt. 205. szám

Vasárnap, 1926. szeptember 12.

Igérni nehéz,

megtartani könnyű. Ez volt az idősebb Andrassy Gyula gróf aforizmája. Az államférfinek tudnia kell, mit lehet és mit szabad teljesíteni abból, amit kérnek. Sőt azt is, hogy mit fog teljesíteni. Nagyon meg kell tehát gondolni, szabad-e valamit megígérnie, lesz-e módjában az ígéretet teljesíteni? Ezért nehéz komoly lelkiismeretes politikusnak valamire nézve ígéretet tennie. A magánosoknak tett ígéret is nehéz, mert élelvágó érdekek fűződnek egy-egy kívánsághoz, de egy népnek, egy nemzetnek tett ígéret a legnehezebb. Ott már nem lehet tréfolni, nem lehet léhán, cinkusan napirendre térni az adott szót, a komoly biztatás fölött, ott az ígéretet a maga teljes tartalmában és értékében be kell váltani.

Igérni nehéz, mert számolni kell a viszonyokkal, a lehetőségekkel, a következőkkel. És ha egy miniszter mindezzel számolt és ígért, akkor az ígéret beváltása már könnyű.

A mult kormány egész szellemét és rendszerét a könnyelmű, a bolondító, a be nem váltott ígéretek jellemzik. Mindenki ígérni, semmit meg nem adni, mindenkit jóval biztatni és mindenkit keserű csalódással eltölteni, ez volt balkáni szelleme. Ezt szenvedték meg a nemzeti kisebbségek, de megszenvedte maga az ország is. A politikus tekintélye csökkent az adott szó megszegése, a jóhiszeműek tévútra vezetése, az üres handabandázás és frázisgyártás miatt; ez a kártevés viszhát az állam presztízsére is. Hány külföldi nagy vállalat vesztette el bizalmát, mivel a liberális kormány nem váltotta be a szavát, a kötelezettségét!

Volt egy időpont, amikor a magyarság annyi keserves, kiábrándító csalódás után, amikor a szabadelvű politikuskok és miniszterek részéről érték, politikailag is beleesett a nagy ígéretek csapdájába és a községi és megyei választásokra paktumot kötött vele. A megcsufolt, a meggyőztört, a kinullázott, a lecsepült; a lebecsült magyar nemzeti kisebbség az elnyomó, az erőszakos, a türelmetlenül sovánisza liberális párttal és kormánnyal! Hát nem kellett itt is nyomban megállapítani és megszenvedni a könnyű és lelkiismeretlen ígéret, a könnyelmű bizakodás következtét!

A liberális pártot felváltó néppárt korifeusai is tettek ígéreteket a magyarságnak. Nemcsak ígéreteket tettek, amik szintén kötelezőek, de kötelezettséget is vállaltak az ígéretek beváltására. A magyarság a legteljesebb bizalommal fogadta ez ígéreteket, s pillanatig sem kételkedett, hogy azok ép oly komolyak, mint aminőknek a vezetőférfiakat ismerte. De hány akkor és azóta tett ígéret vált semmivé! Hányat kerültek meg mindenféle hamis rabulisztikával, csürészsavarással, álszenteskedő kézmosással, vállveregető továbbígéréssel! Csak a mostani iskolai beírások ügyére gondoljunk. Minden szülő oda írathatja gyermekét, ahova akarja. Hát odairathatja?

Mindenkit olyan nemzetiségűnek tekintünk, amilyennek vallja magát. Hát olyan nak tekintjük? A tanulók beiratkozhatásánál döntőnek veszik az anyanyelvet. Hát döntőnek veszik?

Igérni nehéz, megtartani könnyű. Ezt mondta az idősebb Andrassy és igaz volt. Nagy bölcsesség és nagy erkölcsi igazság foglaltatik benne. Erős férfiak, igazi jellemek kelljenek hozzá, hogy életké válják ez a fel fogás. És főképp benső, áthatott meggyőződés; az igazság tudata és szeretete. Aki átérzi az igazát és

ugy tesz ígéretet, az be is váltja azt, ha mindjárt a lárcájába, a népszerűségébe, a vérébe is kerül.

Kivánnók, hogy kormányférfiaink kevesebbet ígérjenek, de amit ígérnek, azt tartsák meg. És úgy tartsák meg, a hogy azok, akiknek az ígéret szólt, becsületes felfogással értelmezik, ahogy nekik valóban hasznára és az igazság érvényesülésére szolgál. A balkáni ravaszságot, félremagyarázást, politikai kendőzést el kell tüntetni a román kormányzat eszközeiből.

Versailles szelleme összeomlott

Németország felvétele a Népszövetségbe megtörtént - Nagy ünnepségek Genfben a világtörténelmi esemény alkalmából

Logerőre emelkedik a locarno-i egyezmény

BRASSÓ. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Megtörtént. Németország ma már tagja a Népszövetségnek. Vele friss légáramlat áradt be a kormányok által mesterségesen elzárt alkotmány dohos levegőjébe. A római Stampa ezt így fejezi ki plasztikusan: Versailles szelleme összeomlott. Valóban más arcú a, más jellege, más iránya lesz ezután a Népszövetségnek. Ma még az ünneplés hangjában és hangulatában is ott a képmutatás, az álszenteskedés, a kénytelen és

kényszeredett udvariasság, sőt Németország képviselői is csupa rózsálatot árasztanak, szerelmes áriákat zengenek, békéről és barátságról áradoznak. Holnap azonban mindenki meg fogja mutatni az igazi arculatát s a világ világosan fel fogja ismerni és meg fogja különböztetni a két lábort: a béke és az igazság igazi barátait és a béke alapostojait és az igazság üldözőit.

A genfi nagy eseményről az alábbi tudósítások szólnak:

Stresemann és a német delegáció Genfben érkezett

GENF. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Csütörtökön délután negyedhat órakor érkezett meg Genfben Stresemann külügyminiszter Gruber államtitkár, Gauss miniszteri osztályfőnök, Bülow követesi tanácsos és több más főtisztviselő kíséretében. A német delegációt a pályaudvaron Müller Adolf berni német követen, Aschmann genfi német főkonzulon és Bötticher alezreder, a lezerelesi bizottság német delegációjának vezetőjén kívül, akik Stresemant hivatalosan üdvözölték, óriási közönség fogadta. Ujságírók, fényképezők, rajzolók egész tömege rajzolta körül az érdekes vendégeket.

Hivatalos fogadtatás a Népszövetség részéről nem volt a pályaudvaron. Ellenben még csütörtökön este valamennyi nagyhatalom első delegátusa megfogadta Stresemann külügyminisztert és ki fejezte neki üdvözlétét.

A népszövetség teljes ülésén vették fel Németországot

Németország képviselőit pénteken délelőtt a napirendi rendes tárgyalása közben és nem ünnepies teljes ülésen üdvözölték. Ez a megálapodás kompromisszum eredménye azokkal, akik az ünnepies formákhoz ragaszkodtak. Délelőtt 11 órakor a teljes ülés meg

nyitása után jelent meg Stresemann külügyminiszter a delegáció többi tagjaival az ülésteremben, ahol lelkes eljenzéssel fogadták. Nincsics elnök üdvözölte a delegációt, majd Stresemann németül válaszolt. Utolsóinak Briand francia külügyminiszter szólalt fel. A beszédek déli tizenkét óráig tartottak, mire Nincsics elnök az ülés folytatását délután 4 órára tűzte ki.

Ünnepségek a németek tiszteletére

Pénteken délben a Népszövetség vezetősége a sajtó képviselőinek lakomát rendezett, melyre a német delegáció tagjai is hivatalosak voltak, ugyszintén a Népszövetség valamennyi delegátusa is. Délután a németek bevonulásának örömére Chamberlain a német sajtó képviselőit fogadta. Szombaton este Stresemann rendez hivatalos fogadót estét. Operai díszelőadás lesz és a Népszövetség elnöksége bált is fog rendezni, de ez utóbbi két ünnepség ideje még nincs meghatározva.

Szombaton már munkába áll a német delegáció

Szombaton a német kiküldöttek résztvesznek a Népszövetség teljes érdelemleges ülésén. A délelőtti féltenegy

Thérèse Dorny a Théâtre de Palais-Royal tagja így nyilatkozik: „A Cadum szappan a puhóság, a frissesség és a tisztaság érzését adja meg bőrömnek.” Az a por, mely a bőrre rászáll, gyakran az oka a rossz arcszínnek. A Cadum szappan bőséges habja mélyen behatol a pórusokba, megtisztítja őket és a bőrnek megadja a természetes frisséget.

2398 IV

Óraker folytatandó közgyűlésen jefennek meg először.

Stresemann nyilatkozata a sajtónak

Stresemann külügyminiszter Genfben érkezése és a később érkezett német delegátusok fogadása után előbb a német, majd a külföldi sajtó képviselőit fogadta. Örömmel álapítja meg, mondotta hogy Locarno és az európai politika egyetemességének azzal összefüggő fogalma győzött. Nem az a fontos, hogy a Népszövetség hány tagból áll, hanem a békeszerető, gyakorlati együttműködés ne hézsekkel is jár, meggyőződése az, hogy a destruktív politikai, gazdasági és szociális tendenciákon diadalmaszkodni fognak.

Életbelép a locarno-i egyezmény

Londonból jelentik, hogy szombaton életbelép a locarno-i egyezmény. Dél előtt ünnepélyes ülés lesz, utána Stresemann átnyújtja a locarno-i szerződés ratifikált példáját. Ezzel a szerződés jogerőre emelkedik.

Olasz lap himnusza Németországról

Rómából jelentik: A turini Stampa Németországnak a Népszövetségbe való belépéséről írja, hogy az események kényeszerítő logikája meggyőzte Lloyd George Angliáját és Clemenceau Franciaországát, hogy

a népszövetség Németország nélkül csupán képmutatás.

A hatvanmillió Európa középpontjába Kelet és Nyugat közé hidul állított és az Északi tengert a Dunával összekötő népet hiába próbálnák kikapcsolni a népek szövetségéből.

Versailles szelleme ma összeomlott

keresztülviheletlen békéjével, meghamisított statisztikáival és örült pénzügyi követeléseiével, Németország ma imponálóbb mint valaha.

Tárgyalások a leszerelésről

A Népszövetség leszerelési bizottsága csütörtökön délután összeült. A napirend első helyén a nemzetközi konfliktusok békés elintézéséről szóló jelentés szerepelt. Markovics jugoszláv delegátus azt a követelést hangsúlyozta, hogy a genfi jegyzőkönyv helyett a béke fenntartására más nemzetközi egyezmény ízesüljön.

A leszerelési, háztartási, emberbaráti és szociális kérdések bizottságai szintén megkezdtek a munkát. A leszerelési bizottságban Paul Boncourt a genfi jegyzőkönyv mellett nyilatkozott és hangsúlyozta a leszerelési és a biztonsági garanciák közt levő összefüggést. A szociális bizottságban az ópiumegyezmény kérdésével foglalkoztak.

Elindul az amerikai uszó egyetem

Szeptember 18-án 40 professzorral és 450 diákkal kel utra a newyorki kikötőből

NEWYORK. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az uszó egyetem, amelyről az elmúlt két év óta sok szó esett, de előkészületnél nem történt egyéb, mégis utnak indul. Ma már megváltozhatatlan elhatározás, hogy

szeptember 18-án negyven egyetemi tanárral és 450 hallgatóval a fedélzetén nekivág a világnak.

az első uszó egyetem, harminc külföldi országban meglátogat negyvennégy kikötőt és nyolc hónap alatt elvégzett egy kurzust diákjaival. A Holland—Amerika vonal Ryndam nevű hajóját szemelték ki az uszó egyetem céljára, alboratóriumokat, tornatermet, könyvtárat és osztálytermeket rendeztek be rajta és eddig felvettek négyszáz hallgatót, akiket egészségi szempontból külön szigorú vizsgának vetettek alá. Dr. Charles F. Thwing, a Western Reserve University tiszteletbeli elnöke és a Charnegie Foundation for the Advancement of Learning igaz-

gatója áll az élén az uszó egyetemnek amelynek kurzusai felölelik a művészeteket, asztronómiát, biológiát, botanikát, gazdaságtant, nyelveket, geográfiát, geológiát, történelmet, nemzetközi jogot, matematikát, pszichológiát, szociológiát és az újságírást.

Az újságírási tanfolyamnak Henry J. Allen, Kansas állam volt kormányzója áll az élén. A kurzus hallgatói számára University Daily című lapot adnak ki a hajón, amelynek Allen lesz a szerkesztője. A hallgatóknak, akik az újságírást minden ágában kötelesek ismereteket szerezni, cikkeket kell írniuk a lap számára és az, hogy ezek a cikkek nyomdaképesek lesznek-e, amolyan vizsgaféle lesz, ami félig-meddig már biztosítja a diplomát.

Dr. Charles F. Thwing kijelentése szerint számos külföldi ország küldött meghívást az uszó egyetemhez és hosszabb látogatásra kérte fel a professzorokat diákjaikkal együtt.

F. N.

Szabálytalanságok a kézdívasárhelyi iparos tanonciskolánál

Az iskolagondnokság felfüggesztette állásától Bodor Kálmán igazgatót — A városi tanács, mint iskolafenntartó hatóság három napot adott az elszámolásra az igazgatónak

KEZDIVASÁRHELY. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A kis székesvárosnak, Kézdívasárhelynek meg van a maga szenzációja. Kínos szenzáció ugyan, megdöbbentő és élesen világít bele a közállapotokba, abba a dzsungelbe, ahol egyes funkcionáriusok minden felelősség nélkül garázdálkodhatnak.

Az iparos tanonciskolai állapotokat már évek óta nem volt meglepődve a város iparossága. Az iskola vezetésével Bodor Kálmán állt elő. Iskolai igazgató volt megbízva, aki ugyancsak ráült az igazság nyakára s különösen a tandíjak kivételével keserítette a tanoncirtó iparosokat, akik a magas tandíj ellen mindhiába tiltakoztak.

Az ideai beiratkozásoknál aztán végleg kirobbant az elkeseredés és a városi képviselőtestületnek mult szombaton délután tartott ülésében felállt Kovács István asztalos, községi tanácsos és kikelt az iparostanonciskola díjak ellen, előadva, hogy az egész város iparossága meglepődte már Bodor Kálmán igazgató önkényeskedését. Indítványozta, hogy mint régebben, az új imperium előtt, az iparos tanonciskola ellenőrzésére alakuljon az iparosság köréből gondnokság, mely aztán a szedhető díjak megállapítását is felülvizsgálja.

Kovács István tanácsag indítványát felhívására támogatta Joan Dina tanügyi revizor, tanácsag is, megtoldva az indítványt azzal, hogy a tanonciskola eddigi számadatai is vizsgáltságának felül is küldjön ki a város, mint iskolafenntartó hatóság egy bizottságot e számadások megejtésére.

A képviselőtestület az ügyre kimondva a sürgősséget, még az ülés folyamán letárgyalta az indítványt és megalkototta az iparosság köréből a gondnokságot, kiküldve a számadások felülvizsgálására Hobian Joan városi főszámvevőt.

Az iskolagondnokság dr. Szilveszter Ferenc elnökletével tegnapelőtti ülést tartott melyen az elnök javasolta annak a bizottságnak a kiküldését, mely Bodor Kálmán igazgatótól levő pénztárt felülvizsgálja és átveszi tőle a pénzt és számadásokat.

A bizottság visszaérkezve, Hobian főszámvevő előadja, hogy Bodor igazgatót felhívta a pénztár felülvizsgálására, ki azonban megtagadta a pénztári napló átadását azzal, hogy ő Vajna Károlytól, az eddigi igazgatótól semmit nem vett át, ő maga semmiféle naplót nem vezetett, a pénztárban semmiféle pénz nincs, sőt tulkjadásai vannak és nem volt hajlandó a pénzt és számadásokat átadni, mert nem volt mit átadni. Azt a benyomást keltette bennem — ugymond a főszámvevő — hogy a vizsgálat teljesen váratlanul érte, nagyon meglepte és előre nem látható visszaéléseket követhetett el. Ha hivatalfőnöke volnék — jelentette ki — azonnal felfüggeszteném.

A gondnokság azzal vette tudomásul a fő-

számvevő jelentését, hogy a dolgot azonnal jelentendő egy városi tanácsnak, mint a vármegyei tanfelügyelő urnak, hogy eljőne a fegyelmi eljárás meginduljon. egyben ideiglenesen Bodor Kálmánt felfüggesztette állásától és megbízta Veress János áll. el. isk. tanítót az iskola ideiglenes vezetésével.

A városi tanács az iskolai gondnokság jelentését tudomásul vette és három nap határidőt adott az igazgatónak a számadások beterjesztésére.

Nagy kíváncsisággal várják a városban az ügyben a fejleményeket. Mindenesetre a teljes igazságot kell minden elfogultság nélkül, a bonyolult ügyből kihámozni. Meg kell azonban vizsgálni, Bodor Kálmán hatáskörét a városi állami cselédiskolában, mely a mult tanévben működött és 18 éves korig minden cselédleányt belekényszerített a cselédiskola fái közé hetenként háromszor, nagy elkeseredést és visszatetszést keltve ezzel a cselédirtó gazdák körében.

Balti államok konferenciája Genfben

PARIS. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Moszkvai lapok jelentése szerint Lengyelország kezdeményezésére Lengyelország, Finnország, Lettország és Észtország kormányai között megegyezés jött létre, hogy ez államok külügyminiszterei a Népszövetség ülészaka alatt Genfben konferenciára jöjjenek össze és ott vitassák meg a szovjetközlártságának az unióval való kapcsolatait és a garanciális szerződések kérdését. Románia részvételéről a konferencián, néhány résztvevő tartózkodó magatartása miatt, még folytak a tárgyalások. Észtország kötelezte magát, hogy Lengyelország követeléseit támogatni fogja.

Bolsevista szemrehányás az angol sztrájk vezetőinek

LONDON. A Bournemouthban ülésező szakszervezeti gyűlés táviratot kapott Tomskitól, aki szemrehányást tesz az angol sztrájk vezetőinek, hogy becsapták a bányászokat. Az angol kormányzat, mondja a távirat, egyértelmű a konzervatív diktatúrával. Az orosz munkáskédelegáció távollátása bebizonyította, hogy az angol munkás a valóságban nem rendelkezik jogokkal. Az angol szakszervezeti tanács kijelenti, hogy az orosz távirat ilyenhangú kritikájára nem válaszol, mert az híján van minden udvariasságnak.

A spanyol diktatura végnapjai

A nemsokára visszalépő Deriverát alkotmányos kormány fogja felváltani

Spanyolország teljesen szakítani fog a népszövetséggel

PARIS. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Newyork Herald Madridból arról értesül, hogy Primo de Rivera diktatúrája nem sokára véget ér. Immár csak néhány hétről, esetleg néhány nappól van szó. Rivera a fellázadt tüzérségi tiszteken aratott győzelméből maga is meggyöngyösten került ki. A tábornok ellenfelei a hadsereg elitjével megerősödtek és a király is kifejezte azt az óhaját, hogy a diktatúrának már csak Spanyolország belső békéje érdekében is, mielőbb véget kell vetni. Beszélnek, hogy

Primo de Rivera legközelebb egészségügyi okokból visszavonul és utána összehívják a nemzetgyűlést. Valószínűleg a kortez is összeül. Hír szerint Sanchez Guerra, a konzervatív párt vezére áll a kormány élére és ahogy kilátásba helyezte, alkotmányosan fog kormányozni.

A Petit Journal arról értesül, hogy Spanyolország nem fogja beérni azzal, hogy előkelő hangú jegyzékben bejelentse érdektelenségét, hanem Brazília példájára teljesen szakítani fog a Népszövetséggel és visszahívja delegátusait.

Rakovszky magyar belügyminiszter két hét múlva elhagyhatja a kolozsvári Erzsébet-szanatóriumot

Beszélgetés a miniszter kezelőorvosával

KOLOZSVAR. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az Erzsébet-Mária Szanatóriumban, hátul az udvaron, egy emeletes pavilon földszintjén a 2-3 számú betegszobában lábadozik Rakovszky magyar belügyminiszter. A folyosón lábbujjhegyen lépnek az ápolónők, az egyik lócán beteg vár megvizsgálásra, egy nagy vázában pedig éppen most készít valaki össze egy csokor virágot és nemsokára eltűnik vele egy lakkozott fehér ajtó mögött. Az emeleti lépcsőről egy műtő köpenyes ur jön le, megfogom és a miniszter kezelőorvosa; dr. Czako iránt tudakozodom.

Csendesen ülök, senki nem jön, most még a beszélgetés is ehalgatott. A folyosó két oldalán végig ilyen kis fehér ajtók vonulnak. Mindegyik mögött beteg van. Előveszem a ceruzámat, meg papírt és próbálom összeírni a kérdéseimet. Ebben a pillanatban lépéseket hallok, egy kifécses nyomnak le, azután gyors lépésekkel egy fehérköpenyes férfi jön felém. Mögötte a folyosó messzi homályában két másik férfi tűnik el, egy alacsonyabb és egy magasabb. Az alacsonyabban felismerem Elfer tanárt, ő uccai ruhában van és már megy is el. Még várt néhány szót a magasabbik urral, aki Steiner professzor, a sebész. Szélesen kezelt fognak és mosolyogva bucsuznak egymástól. A 2-es ajtaja időközben halkán visszazárult.

— Czako doktor ur?

— Igen.

Középmagas férfi, nem lehet több harminckét évesnél, ő állapította meg Maroscsapon a vakbélgyulladását, és ő intézkedett, hogy a minisztert hozzák be azonnal Kolozsvárra. Már tudja, hogy miért jövök, meg látta a kezében a kérdésekké teleírt papírost.

— Menjünk talán be ide — és kinyitja a szobáját, — habár igazán nem tudom, hogy mit mondhatnék.

Fehér butorok között leülünk. Virágok és orvosságos üvegek. Néhány könyv. Egy nagy, nyitott ágy.

— Apróságokat. Majd én kérdezek.

— Tessék.

— Tehát először: milyen a miniszter ur közérzete és hangulata?

— Jó.

— Látogatókat fogadhat?

— Nem. Csak a felesége és a sögornője van bent nála és most várjuk a három fiát; a Tisza-grófokat. Autóval jönnek.

— Mit szabad ennie?

— Ez érdekli a közönséget? — és mosolyog. Könnyű, pépes ételeket, mindent átpasszírozva. Husfélék közül szárnyast és borjút.

— És innia?

Ennél a kérdésnél Steiner professzor lépett a szobába. Érdeklődik, hogy mióta töltjük itt az időt. Brassói Lapok? — kérdezi — No, ennek igazán örülünk. Hát mit mondál eddig?

Czako doktor helyett én ismétetem el. Hogy a miniszter közérzete jó. Hogy pépes ételeket eszik, átpasszírozva. És hogy most azt kérdeztem, hogy mit iszik.

— Hát bort iszik! — mondja a pro-

fesszor — és nemsokára már pezsgőt is fog. Külön francia pezsgőt, reimsit.

— Már megjött, — szól dr. Czako.

— Igen, Pestről küldték.

— Akkor mehetünk is talán tovább — és most már mindkettőjükhöz beszélek. — Mit olvas a miniszter ur?

— Az összes pesti lapokat kapja, naponta huszat-huszonkettőt. Ezeket a budapesti belügyminiszterium küldi Bianu vezérfelügyelő urhoz, aki azonnal továbbítja ide. Már Pesten kijegyzik azokat a cikkeket, amelyekre különösebben fel akarják hívni a miniszter ur figyelmét. A lapokat én olvasom fel neki — beszéli Czako doktor. A legkedvesebb ujságja a »8 órai Ujság« és a »Pesti Hírlap«.

— Ugy hallom, a miniszteriumából is van mellette valaki.

— Nincsen senki. O most teljesen ki van kapcsolódva a politikai életből.

— Nem is tud semmit a magyarországi eseményekről?

— Csak amennyiről a lapokból értesül. De például a csepeli robbanást sokáig eltitkoluk előtte. Már akkor mondtuk meg csak, amikor kiderült, hogy a katasztrófa nem volt olyan nagyméretű.

— Hát az erdélyi lapokat olvassa e?

— Csak ha valami érdekesebb esemény van.

— Irodalmat?

— Most egy francia könyvet olvas Pierre Lotitel, — mondja dr. Czako.

— Az emlékiratait — azt mondja a professzor — Mes memoires — vagy ilyesféle a címe.

Most aziránt érdeklődöm, hogy augusztus 7-ike óta, a szanatóriumban fekszik, kik látogatták meg a magyar belügyminisztert?

Czako doktor és Steiner professzor közösen igyekeznek visszaemlékezni.

— Hát itt volt legelőször is Majláth gróf, azután Ferenc József unitárius püspök titkára és helyettese, Ugron István, Inczedy-Joksmann nyugalmazott főispán, gróf Bethlen Pál, gróf Tisza Kálmán.

— Magyarországról?

— Nem, azt hiszem Nagyszalontáról... de mondom, csak kevesen mehettek be a betegszobába, sokan csak leadták a névjegyüket. Hát ki is volt még?... persze, Bánffy Miklós gróf, egy Schéchenyi gróf.

— És a román notabilitások közül?

— Lepadatu és Groza miniszterek, Buia főorvos, Mihali Tivadar polgármester képviselőjében, Coemutza ezredes-orvos, Goga belügyminiszter képviselőjében.

— Hölgyek?

— Báró Huszár Pálné volt itt és báró Szentkeresztthy.

— Sok virágot kap?

— Sokat.

— Hova fog menni a miniszter ur a felépülése után? — fordultok Steiner professzorhoz.

— Egyenesen Budapestre megy vissza. Ott azután budai thermálfürdőket vesz.

— En azt hiszem — mondja Czako dr. —

hogy Budapesten annyi dolga lesz rögtön, hogy ez nem lesz jó kura neki.

— Akkor leküldjük Abbáziába.

— És mikor indulhat tegelőbb?

— Hát úgy két hét múlva.

— Megírhatja — mondja Steiner professzor, — hogy Groza miniszter felajánlta a visszautazáshoz a szalonkocsiját.

Czako dr.: Ez biztos?

— Láttam a táviratot. Grozának új szalonkocsija van.

— Egyszóval — folytatom —, Rakovszky miniszter ur két hét múlva már a saját tában mehet el innen.

— Igen, fel fog szállani a kocsijába és ott természetesen lefejszik.

— Jó páciens volt a miniszter ur?

Ezt mindketten megerősítik. Fegyelemzett beteg volt, aki az összes utasításokat betartotta. Rendesen megszokta volt érdeklődni, hogy ezt vagy azt az orvosságot miért kapja?

Czako dr.: Az intellektuális beteg szokása.

— Türelmes volt?

— Igen. De azért már nagyon szeretne dolgozni.

— Hát bizony — mondom — jó sok restanciája lehet odafenn. Mióta van már itt?

— Az ötödik hete.

— Hát ön, Czako dr. ur, hogy van távol ilyen sokáig a betegeitől?

— A főorvos helyettesit odahaza. De most már két-három nap múlva, azt hiszem, vissza is mehelek.

— Nem kíséri fel a miniszter urat Pestre?

— Hát lehetséges...

— Fel fogod kísérni — mondja a professzor. — Persze, fel fogja kísérni...

(ba)

Anglia büntető expedíciója

LONDON. Hankauból jelentik: Európai körök véleménye szerint az angol ágyunszád büntetőexpedíciója, mely Wausienbe indult a tengeri kereskedelmi tisztek megszabadítására, teljes sikerrel járt. A naszád ágyutüze nagy károkat okozott. Jelentések szerint Wausient az ágyunszád lövései szétrombolták.

Tancred Constantinescu Lapusnyán megválasztották képviselőnek

BUKAREST. A kormány örömmel fogadta Tancred Constantinescu megválasztását a lapusnyai kerületben, akit a paraszt- és kormánypárt jelöltjével szemben megválasztottak. Egyes körök azt beszélnek, hogy a kormány bizalmas utasítást adott Tancred Constantinescu megválasztásának előmozdítására.

**100 lej Zürichben nyitáskor
2.57 és fél svájci frank**

Könyvujdonság!

**PANAIT ISTRATI
KYRA KYRALINA**

FRANCIA EREDETIBŐL FORDITOTTA
HORVÁT HENRIK

„Istrati írásai az érzés lángoló heve
által meg fogják hódítani Európát.”

Romain Rolland.

Ízléses kiállítás. Ára 120 lej.
Kapható minden könyvkereskedésben.

Bonyodalmak a határon Averescu szalonkocsija körül

Vasuti inspektor, aki nem hajlandó megfizetni a jugoszlávai díjszabást — A bécsi „Gesellschafterin“, mint Averescu gépirókisasszonya

TEMESVÁR. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Temesvárról este Zombolyán át Jugoszláviába indult gyorsvonat Zombolya határálómáson nem kevesebbet, mint három órát késett, nem csekély bosszúságára az utasoknak, akik közül nem egy lekészt Jugoszláviában a további csatlakozást. Ennek a nagy késésnek ezúttal Averescu miniszterelnök szalonkocsija volt — ártatlan — okozója.

Az Olaszországban tartózkodó miniszterelnök elé elküldték ugyanis a 201-es számú termeskocsit. Dacára annak, hogy ebben a kocsiában Craiurescu miniszterelnöki titkár utazott Itáliába, felszállt arra még Bukarestben Halcini vasuti subinspektor generál, hogy mint a szalonkocsi „vigyázója“ Itáliába utazzék. (Vasutigazgatóságig még külön-külön delegált helyi inspektorok is utaztak, külföldön pedig, hol még a vonalat sem ismeri, Halcini subinspektor urra kevés szükség lehet. Dehát a „külföldi“ napidíjak...) Es ez a subinspektor ur még azt is elmulasztotta, hogy a kocsi viteldija helyett a megfelelő elszámolási listát vigye magával, dehát sebjaj, egy kis szabálytalanság, majd utólag elintéződik.

Zombolyán azonban Ostioia Metod állomásfőnök jelentette az uraknak, hogy a jugoszlávok át nem engedik a kocsit a határon, addig, míg az olasz határig járó viteldiját — mintegy 25 ezer dinárt — le nem fizették.

— Nincs pénzem — jelentette ki egyszerűen Halcini inspektor ur.

— Akkor méltóztassék te én nekem írásbeli parancsot adni — vélekedék az állomásfőnök — s ennek alapján én a pályaudvari kasszából fizetem ki a viteldiját.

— Nem — mondta rá kurtán Halcini. — Mondja meg a jugoszlávoknak, hogy majd Szabadkán a vasutigazgatóságnál beszéljek és el lesz intézve a dolog.

Hosszas tárgyalások vették kezdetüket. Végre is az inspektor ur, ki előbb kijelentette volt, hogy nincsen pénze, Szabadkáig mégis csak kifizette a viteldiját. Huszonnégy ülőhely után, körülbelül 21 ezer lejt.

Ezzel a dolog el lett volna intézve, de ekkor jött az utlevévizsgálat. A határrendőrségi főnök és Radovics sziguranca detektív Craiurescu titkár és Halcini utlevélt rendben találták, ám keresztülmenvén a miniszterelnök szalonkocsiján, egy nőt is találtak abban, akinek nem volt rendben az utlevele.

— Ez a nő nem mehet át a határon.

— Ez a nő kérem Averescu gépirókisasszonya.

Csak hogy osztrák utlevele volt, abban a „foglakozás“ rovatát ez a szó töltötte ki: „Gesellschafterin.“

Hosszas huzza-vona után a határrendőrség csak úgy engedte át a nőt is a határon, hogy nyilatkozatot írtak alá, hogy az tényleg a miniszternek gépirókisasszonya.

S a bécsi társalkodónő célja nem Itália, hanem Bécs volt... úgy állítják a rossznyelvek.

Befejezés előtt az agrártörvény végrehajtása

„Az utolsó alkalom arra, hogy az egyház jogai érvényesüljenek“

TEMESVÁR. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az agrártörvény végrehajtása most áll befejezése előtt, a törvény előírása szerint most történik a földek végleges kisajátítása. Ebből az alkalomból Pacha Ágost temesvári apostoli kormányzó külön körlevélben figyelemzablati plebánosait, hogy igyekezzenek az egyháznak a törvény értelmében járó földjeit megszerezni, mert — ugymond — úgy látszik most nyílik az utolsó alkalom arra, hogy az egyház jogait érvényesítsük.

Kiemeli a körlevél, hogy az egyházi intézmények a törvény szerint tízedék helyen voltak kötelezve, a kényszerbérletbe adott földekkel. A kényszerbérlet legelső sorban a lakosság igényjogosultjai jöttek számításba és csak ezek után jóval később az egyházi érdekek. Nem áll fenn azonban ezen sorrend a végleges besajátításnál. Itt a törvény első helyen említi az általános közérdeket, tehát az egyházi inté-

zményeket is. Törekedjék tehát a lelkész, hogy a törvényben említett jogánál fogva bekerüljön a besajátítás egyik lényeges szerve, az ugyanevezt helyi bizottságba, s ott érvényesítse első sorban az iskola igényét, azután a papi telek, egyház, kántor stb. igénye következik.

Az egyháznak meg kell kapniok a magukét. — szól folytatónak a körlevél — a pap, mint az egyház képviselője köteles földigényének kielégítését követelni és nem menjen bele semmiféle alkuba azon címen, hogy kevés a föld, mert a már eddigi bírósági eljárás is azt mutatja, hogy igen nagy földszükség mellett is nem szálították le az egyház igényét, hanem azt lehetőleg kielégítették.

A körlevél azonkívül még több praktikus utmutatást tartalmaz a papságnak ebben a kérdésben való magatartására nézve.

A párisi vendéglőkben csak két tál ételt szabad enni

PÁRIS. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Sarrau Albert belügyminiszter tegnapelőtt délután megparancsolta titkáranak, hogy azonnal telefonáljon a vendéglők és szállótulajdonosok vezető embereinek, s mondja meg nekik, hogy másnap délután négy órakor feltűnőn jelenjenek meg nála. A telefonüzenet szétszaladt Páris minden részére s másnap a kitűzött időben a meghívottak valamennyien ott voltak a belügyminiszter szobájában. Megjelent ott Bokanowski kereskedelemügyi miniszter is, továbbá a rendőrfőkapitány.

— Udvözlöm az urakat. — kezdte szigorú hangon Sarrau belügyminiszter. — azért hívtam önöket ide, hogy az élelmiszerrel való poecskolásról tanácskozzunk. Olyan időket élünk, amikor nem engedhetjük meg magunknak többé azt a fenyeztetést, hogy annyit együnk, amennyi a bendőnkbe befér.

Kifejtette, hogy a vendéglőkben és a szállodai éttermekben az étlapokon temérdek étel szerepel. Ha az emberek ebédelni vagy vacsorázni mennek, négy-öt tál ételt is megrendelnek s annyit esznek, hogy a gyomruk felpuffad.

— Az ilyen falás — folytatta a belügyminiszter — a nemzet ellen való merénylet. A szervezeteinknek nincs arra szüksége, hogy így sokat együnk. Tökéletesen elegendő, ha két tál ételt eszünk az ember. Aki ennél többet eszik, az már pazarol... Az én szándékom tehát az, hogy rendeletileg fogom megtiltani a falást s nem tűröm, hogy valaki két tál ételnél többet egyen a vendéglőkben.

A vendéglősök és szállótulajdonosok megrettelve néztek egymásra, hűmörögtek, kezükkel dörzsölték homlokuikat ráncolták, végül az egyikük megköszönőülven a torkát, olyasfélért mondott, hogy a két tál étel talán mégis kevés ahhoz, hogy valaki jóllakjon.

— Tökéletesen elég — rivált rá a belügyminiszter. — erről nem engedek semmiféle disputát. Már csak azért sem fogom tűrni a hosszú ételsorokat, mert a vendéglősöknek az a szokásuk, hogy a megmaradt ételket másnap valamilyen formában ismét a vendégek elé teszik. Tudjuk nagyon jól, hogy a ma kifőzött marhahús néha még a negyedik napon is megjelenik az étlapon valamilyen fantasztikus címmel. Ismétlem, elég volt a falásból.

Mint hogy a vendéglősök és szállótulajdonosok látták, hogy a belügyminiszter nem tréfál, jó arccal vágtak a játékhöz s szó nélkül elfogadták a belügyminiszter pozícióját.

— Figyelemztetem azonban az urakat, — tette hozzá a belügyminiszter, — hogy a főzelék külön tál ételnél számít. Az a vendéglős tehát, aki húst és főzeléket szolgáltat fel vendégeinek, az a két tál ételen kívül semmi mást nem főzhet és nem szerepeltethet az étlapján.

A belügyminiszter még azt is szövétt, hogy a zsemlyék túl nagyok.

— Franciaország — ugymond. — gab-

naneműket kénytelen importálni, holott, ha kevesebb kenyert és zsemlyét fogyasztanának, akkor az a behozatal felesleges volna. A pékek makacsul ragaszkodnak ahhoz a megrögzött szokásukhoz, hogy túl nagyra sütik a zsemlyét, vagy a cipót. A vásárló természetesen azt hiszi, hogy az egész zsemlyét és az egész cipót meg kell ennie, vagy ha nem eszi meg, akkor a megmaradt részt eldobja. Ilyen módon temérdek kenyert pazarolnak el. Ez türehtelen. Felszólítom a főkapitány urat, hogy a kiadandó rendeletben utasítsa a pékeket, hogy kisebb zsemlyéket és cipókat süssenek.

A rendőrfőkapitány tisztellel meghajolt a belügyminiszter parancsa hallatára, és még aznap kihirdette azt a híres rendeletet, melyről tá onyára tudomást fog venni a történelem. A rendelet így kezdődik:

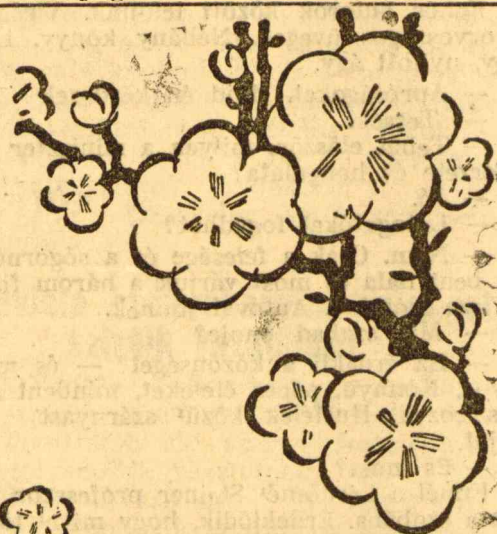
„Mi, Páris város rendőrfőkapitánya, arra való tekintettel, hogy a mostani körülmények között szükségünk tartatik, hogy a vendéglőkben és az éttermekben az étellel való pazarlás megakadályoztassék, ezennel elrendeljük, hogy:“

Ezután két paragrafus következtek, a mely a kétfalás ebédet és vacsorát, továbbá a kisebbalakú zsemlyét és cipót a lehető legszabályosabban körülírja.

A rendelet érthető feltűnést keltett a világvárosban.

A görög köztársaság elnöke elhagyta Athént

PÁRIS. Az itteni lapoknak jelentik Athénből, hogy Konduriótisz lemondott a köztársasági elnökségről és elhagyta Athént. Görögországot újabb forradalom fenyegeti.

**MACK-féle
KAISER-BORAX**
gyöngéd virághoz hasonló
hamvas bőrt teremt

Karcsu és elegáns lesz a bokája

a Clarks-féle párisi **BANDES „L“**
testszinü
gummitekercs

használata által.

Párja 500 Lei használati utasítással.

Láthatatlan a harisnya alatt.

Tennisznél, sportnál nélkülözhetetlen

Romániai képviselő: Benkő Miklós.

Főelárusító:

KELEMEN gyógyszerár

Sighetul-Marmatiei

(Maramarossziget)

Kapható minden jobb drogeriában

és gyógytárban.

Óvakodjunk silány utánzatoktól!

Rendszeres Északisark-járatokat terveznek az új Zeppelinnel

Dr. Eckener érdekes nyilatkozata terveiről

BRASSÓ. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Dr. Eckener, aki az Amerika számára épített Zeppelint átkormányozta az Oceánra és ma este Brassóban tart előadást érdekesen nyilatkozott az új Zeppelin-tervről. A léghajót, mely közadakozásból fog felépülni, héliummal fogják megtölteni amely nem gyúlékony. A motorokat eddig benzinnel fűtötték, s ezért olyan léghajó, amely 40—50 órára indult, néhány tonna benzint volt kénytelen magával vinni, ami nagy megterhelés. Most sikerült olyan motorokat előállítani, amelyeket metán-gázzal táplálnak. Ez olyan hajtóanyag, amelynek fajsúlya megfelel a levegőnek, tehát a levegőben súlytalan s alkalmazása lehetővé teszi, hogy a stabilitás fenntartása céljából nem kell a gömbrekeszekből gázt kieresztetni.

— A közadakozásból épülő új Zeppelin meg fogja mutatni, hogy mi mindenre képes a léghajó, — mondotta dr. Eckener. — A sarkvidék felkutatására és belső afrikai és ázsiai nagy utakra kiválóan alkalmas. Mihelyt be fogjuk bizonyítani, hogy milyen hatalmas teljesítményeket várhatunk a Zeppelintől, könnyű lesz tökérekeltségeket szerezni, hogy

Zeppelinekkel rendszeres légi járatokat rendezzünk be Németország és Amerika között,

a friedrichshafeni művek pedig új foglalkozást nyernek.

Elmondta még dr. Eckener, hogy

az újfajta Zeppelinnel rendszeres összeköttetést terveznek Hamburgból az Északi Sarkon át Kelet Ázsiába.

másrészt a sarkvidéken keresztül Sanfranciscoba.

Ferdinánd király kibékült Károly extrónörökösével

A volt trónörökös a jövő hónapban hazajön

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Lupta arról értesül, hogy a király, mielőtt Vichybe utazott volna. Párisban kibékült a fiával. Mária királyné, mielőtt Amerikába utazik, ugyancsak Párisban találkozni fog a fiával.

Károly volt trónörökös a jövő hónap elején az uralkodó hívására visszatér az országba.

Közlöttük azt is, hogy az uralkodó hétfőn visszatér külföldi utjáról. Ez a terv azonban megváltozott, amennyiben öfelsege csak szerdán tér vissza, mert unokája, a jugoszláv trónörökös beteg. Az uralkodó

Olaszországban hivatalos látogatást nem tett, mint ahogyan erről annak idején kormányparti körökből híreket közöltek.

A külügyminisztérium ma hivatalos kommunikét adott ki, amely azt közli, hogy a király és királyné hivatalosan megvannak hívva a Washington melletti Maryhill múzeum megnyitó ünnepségére. Ez a múzeum tele van román jellegű műkincsekkel és ezt a román királyi családnak ajánlották fel. A király azonnal válaszként a meghívásra és sajnálatát fejezte ki, hogy nem mehet el. A királyné elfogadta a meghívást és október elején Amerikába utazik.

A kormány a teljes lakásszabadság mellett foglal állást

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A lakástörvény módosítására kiküldött bizottság a jövő szerdán kezdi meg munkáját. Ez a bizottság felkérte a lakók, valamint a háztulajdonosok ligáját, hogy a törvényjavaslat elkészítése előtt nyújtsák be kívánságaikat memorandumban. Az új tervezet a minisztertanács elé kerül e hó végén, majd a parlamentbe.

A kormány a teljes lakásfelszabadítás

mellett foglal állást s csak a tisztviselők és hadiárva részére biztosít kivételt. A lakók szövetségének küldöttsége jelent meg Cudalbu igazságügyminiszternél és rámutatott arra, hogy milyen zűr-zavart okozna a lakók között az, ha kiteszik őket a háztulajdonosok üzérkedéseinek. Egyébként a lakók szövetsége elhatározta, hogy hatalmas akcióba kezd a szabad lakásforaglom ellen.

re. Szörény és Krassó megye falvaiban és városaiban, így Lugoson is, a hatóságok közhírré tették, hogy sem a kormánytól sem a megyéktől, sem a községektől nem várjanak hivatalos támogatást, vagy segítséget az árvízkiárusultak.

A közigazgatási hatóságok az árvízkiárusultak segélyezését egész egyszerűen társadalmi feladattá tették s felhívásaikban a különféle jótékonyok és társadalmi egyesületeket ösztönzik a segítő eszközök előteremtésére, irányuló akciók megkezdésére.

A nyári áradások által igen nagy mértékben sújtott Krassó megyei árvízkiárusultak segélyezésére már még is indult egyes helyeken a társadalmi mozgalom. Ennek a segélyezési akciónak az első kézzel fogható eredményét eddig Oraviczabánya produkálta, ahol tegnapelőtt a hadsereg és a lakosság közreműködésével megrendezték az első árvízkiárusult-segélyező jótékony néptünnepélyt Mária királyné öfelsege fővédnöksége alatt. Az oraviczai Lövészklubban a katonazenekar közreműködésével megtartott, változatos attrakciókban és szórakoztató programszámban bővelkedő néptünnepély valami csodálatos összegű anyagi eredményt juttatott bár az árvízkiárusultak segélyezésére, amde ha felmérjük

Kisérelje meg On is.

A szépség ápolása hölgyeknél épp oly fontos, mint az egészség ápolása. A kettő között egyébként igen szoros összefüggés van. Egészséges, friss, rózsás arcszín, hamvas teint, üde fiatal megjelenés a közvetlen következménye annak, ha következetesen a világhírű

**DIANA krémmel,
DIANA szappannal,
DIANA puderral**

ápolja arcbőrét, vállát és kezét.

2259 IX

hogy egy-egy ilyen jószándékú kísérlet végtermékében mennyire jelentéktelennek és tehetetlennek bizonyul a nyomorúság és inség óriási méretével és szükségével szemben, nem hallgathatjuk el, hogy bár a társadalmi inség enyhítése társadalmi feladat is, de első sorban és mindenek felett állami kötelesség, amelyet nem lehet egyszerűen a nyakból kiakasztani és odavetni az általános életgondok által, már amugy is jórészt elfáradt, részvéttelenség a maga bajain és érdekein túl nem igen érző és amugy is oly sok irányban igénybevett társadalom nyakába.

A tanügyi inspektorok állapítják meg a tanulók anyanyelvét

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A közoktatásügyi minisztérium ma a következő hivatalos kommunikét adta ki a szabad iskolai oktatásra vonatkozólag. Petrovici közoktatásügyi miniszter ur rendeletben utasítást adott az iskolai inspektorok, hogy miként alkalmazzák a magánoktatási törvény 35-ik szakaszát, amely konfuzió magyarázatra és interpretálásra adott alkalmat. Az intézkedés úgy szól, hogy a törvény szakaszt szószerint kell alkalmazni. Az intézkedés egyben megakadályozza az esetleges visszaéléseket.

Erdeklődtünk, hogy melyek azok az intézkedések. Nae Dumitrescu vezérigazgató kijelentette, ahogy, ez kizárólag az inspektorokra tartozik. Hozzájuk kell beadni a kérvényeket, ők kell, hogy megállapítsák, hogy ki a magyar anyanyelvű és ki nem az.

Ne vess Bajazzo

Budapesten egy cirkuszi bohóc előadás közben öngyilkos lett

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A népligeti cirkuszban tegnap megrázó eset történt. Egy programszámánál, melyben három bohóc lépett a porondra Horvai nevű bohóc hirtelen elkiáltotta magát: »Vigyázat! Senki se mozduljon.« Azután egy kis papírzacskót vett ki a zsebéből és a zacskó tartalmát, valami fehér port a szájába öntötte. A publikum nevetett, azt hitte, hogy rögtönzött tréfiáról van szó. Horvai társai tovább játszottak, mikor egyszerre csak azt veszik észre, hogy Horvai ki a porondra rogyott, heves görcsökben rángatózik. A bohócot a kórházba szállították. Mérget vett be, mert nem újították meg szerződését.

A társadalomra hárul az árvíz-károsultak segélyezése

LUGOS. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Szörény és Krassó megyében átfolyó Temes, Karas és Csierna folyók idei nyári áradásai, mint emlékeztetés, óriási pusztításokat okoztak mindkét bántási megye területén, főleg az amugy is nehezen élő vagyontalan társadalmi osztályok szegényes vagyontárában. Az árvíz pusztításainak fákban és városokban egyaránt igen sok család lakóháza esett egyébként károkon kívül áldozatul. Az árvízkiárusultak kárát már hónapokkal ezelőtt hivatalosan írták össze a közigazgatási hatóságok s azzal az ígérettel, hogy a kormány messzeemenő módon enyhíteni fog az árvíz okozta inséges nyomorúságon, a közeli segítség reményességét keltették fel a hajléktalanok és kárvalott emberek százaiban.

Az inség-sújtotta szerencsétlenek reménykedését azonban a biztosra vett teljesülés helyett fájdalmas csalódás váltotta fel. A közigazgatási hatóságok segítő-akciója csődöt vallott, mert a kormány nem rendelkezik fedezettel az árvíz okozta nyomorúság bármily csekély mérvű megnyitására.

URAKNAK TUTOR

a legajánlatosabb
gummi óvszer, utol-
erhetetlen minőség-
ben.

Kapható az egész országban. Szétküldés utánvétellel.
Állandó friss minőségben, diszkrét csomagolásban.
12 db. 136— lej.

Megrendelhető költségmentesen
Farmax-nál Brassó, Postafiók 53.
Főlerakat:
AMPHORA R.-T., Brassó.

HIREK

BRASSÓI LAPOK

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden munkanapon az esti órákban.
Az előfizetésre vonatkozó tudnivalók az első oldalon, a
lap fején olvashatók.
Hirdetéseket vagy közvetlenül a kiadóhivatalhoz küldendők,
vagy pedig bármelyik hirdetési irodát vagy bizományosunk
utján is feladhatók.
A * -gal megjel. közlemények díjazás alá esnek.

Felelősszerkesztő: Kocsis Béla.

A Brassói Lapok nyomdavidualatának kiadása

A Brassói Lapok egyes példányainak ára (Bukarestben is) 5 lej, vasárnap 6 lej; Ausztriában 36 garas, Csehszlovákiában 1 cK., Jugoszláviában 2 dinár, Magyarországon 2000 m. K., Franciaországban 50 centimes, egyebütt 6 lej értékű valuta.

Vasárnap, szeptember 12.

Kat.: Mária. — Prot.: Guidó.
— Görög: Antoniu. — Izr.:
5687. Thisri 4. — A nap:
558—1331. — Időjárás: Továbbra is száraz idő várható lényeges
hőváltozás nélkül.

— Róma gróf Majláth püspök szenátor-sága mellett. Kolozsvári tudósítónk jelenti: Tudvalevő, hogy gróf Majláth Gusztáv püspök, aki a múlt parlamenti szakszabban a szenátus tagja volt, az idén nem kapta meg a szenátorságot, minthogy ezt a tisztséget helyette Cisar bukaresti püspök, címzetes érsek igényelte. Az erdélyi katolikus egyház ez ellen feljelentést tett. A román kormány ennek következtében hivatalos álláspontot intézett a vatikánhoz, amelyről megkérdezte, hogy ki tekinthető a romániai katolikus egyház legmagasabb fejeének. A vatikán hivatalos lapja legutóbbi számában közölte a román kormány kérdésére adott választ és ebben azt mondja, hogy Cisarnak, bár címzetes érsek, de érseki hatásköre nincs és így egyenrangúnak tekintendő Majláth gróffal.

— Nedeanu pénzügyi adminisztrátori áthelyezték Temesvárra. Marosváráshelyről jelenti, hogy Nedeanu pénzügyi adminisztrátort ugyanabban a minőségben áthelyezték Temesvárra.

— Meszlényi Adrianna fejedelmi vagyoni jótékonycélra hagyta. Budapestről jelenti: Meszlényi Adriannát ma délután temették a művészvilág részvételével. Holnap bontják föl a néhai művésznő végredefelét, amelyet azonban közeli rokonsága meg akar támadni. Meszlényi Adrianna egyik három emeletes bérházát öreg színésznők otthonául hagyta, egy négyemeletes palotáját a cserkészeknek adta, műkincsekkel zsúfolt lakását pedig a Nemzeti Múzeumnak. Több házát s villáját szintén jótékony célokra hagyományozta.

— Felsőzázados kanonoki jubileum. Lugosi tudósítónk jelenti: Tegnap ünnepelte meg a lugosi gör. kath. püspöki egyházmegye papságának ünnepélyes részvételével a kanonokságának 50 éves jubileumát a lugosi egyházmegye legöregebb papja, Madincea János pápai prelátus. A 85-ik életévében járó s még mindig makkegészségnek örvendő kanonokot, aki egészen ifjan, 35 éves korában jutott ehez a magas egyházi méltósághoz, a ritka jubileum alkalmával meleg és megható ünnepségben részesítették úgy a papság, mint a társadalom részéről is.

— Influenza járvány Nagyváradon. Nagyváradról jelenti tudósítónk: Az utóbbi időben nemcsak tifusz, de influenza járvány is fellépett Nagyváradon. A tifuszt nagyrészt a fertőzött tej s a sok tavaszi esőtől megromlott gyümölcs okozta. Eddig enyhe lefolyású volt s a tisztí orvosi hivatal mindent elkövet a járvány terjedésének megállítására. Az influenza járvány erős lázzal jár s a beteget rendkívül elgyengíti.

— A Szent Ferenc-rend hétszáz éves jubileuma. Csíkszeredáról jelenti: A napokban Assisi Szent Ferenc hétszázéves halálának évfordulóját ünnepli a világ katolikusossága. Ebbe az általános ünnepségbe belekapcsolódik Erdély katolikusossága is, különösen pedig Csíkszeredai ferencrendi-zárdája, melynek híres kegytemplomában szeptember 10-től 12-ig zajlanak le az egyházi ünnepek.

ségek. Erre a jubileumi ünnepségre Erdély majdnem valamennyi magyarlakta városából és falvából jelentkeztek a katolikus zarándokok. A jubileum 10-én, péntek délután a kegytemplomban kezdődik, szombaton a nagymisét Sándor Vítal provinciális celebrálja. Azután Incze Domonkos alsócsiki esperes tart ünnepi beszédet, Mise után a templom előtti téren népnépzély lesz, amelyen népdalok élnéklílik az egyházféríak közreműködésével rendezett érdekes műsort.

— Schüttenhelm népszerű tudományos előadása. Rendkívül nagy érdeklődés mellett sok százfőnyi hallgatóság előtt tartotta meg Schüttenhelm tanár, a kieli egyetem kiváló orvostudora népszerű tudományos előadását a »táplálkozás és betegség« összefüggéséről. A kitűnő előadásban nagy témakört ölelt fel a neves tudós, az emberi test sejtjeinek élettanából és működésükről az egészségre való befolyásából indult ki, több betegségeknek a táplálkozásból való függését tárgyalta és elvezette a hallgatóságot az oly érdekes modern vitamin-elmélet megértéséhez, előadását helyenként frappáns vetített képekkel kísérve. Az ilyen népszerű egészségügyi előadások, ha hivatott szakemberek tartják, mindenképpen üdvösek és különösen hasznosak itt Erdélyben, ahol az utóbbi időben ama hírhedt »mester« az olajos hagymából és az emberek naivságából táplálkozó táp-szofista, bogaras nagyképűségekkel bizonyos mértékben megzavarta a fogalmakat ezen a téren.

— Belőrkötő járt a nagyváradi jogakadémia díkőn. Ma délután Nagyváradi tudósítónk jelenti: Ma délután a tettesek beförték az itteni jogakadémia díkőn hivatalában, ahol felebbantották a vertneim szekrény ajtaját és 150 ezer lej elraboltak. A rablást reggel vették észre. Dr. Jacob Lázár dékán jelentést tett a rendőrségen, ahonnan Koródi detektívfontok jött ki a nyomozás megkezdésére. A jogakadémiaival szomszédos premontrei gimnázium tornatermében autogarázs van melynek tulajdonosa hallotta éjjel a robbanást azonban azt hitte, hogy az egyik pneumatik robbant fel. Megállapították, hogy állítólag a nyitották ki az irodát és csak a viszonyokkal ismerős tettesek követték el a rabbanást.

(*) Házasság. Liess Sámuel és Hunyady Irénke folyó hó 11-én délután 5 órakor tárták esküvőjüket a szász templomban.

— Hegedűorákát szeptember 15-től ismét ad dr. Berkovits (Lakatos-uca 2 a). Jelentkezés naponta délután 2—3 óráig.

— Játzás közben megfulladt. A híhar Anton községben L. Magyar Erzsébet tizenhat éves leány egy hasonlókorú barátjával a Fekete Köröshen fürdött. Játzadórás közben, mikor pajkoskodásban el akarta kapni barátjára lábát, megcsuszott és hanyatesett a vízben, mely egyszerre elsodorta. Holttestét csak három nap múlva találták meg, mikor egy granicsár katoná kifogta.

— Összeroncsolt gyermekhullát találtak. Csíkszeredáról jelenti: Gvergyó-szentmihály egyik udvarának félreeső sarkában egy eltorzult gyermekhullát találtak. A kis gyermek egy szekér mehetett keresztül, amely testét összeroncsolta. Valószínűleg az, aki a gyermeket elgázolta, hogy észre ne vegyék, a hullát behajította az udvarba. Az ügyészség kiszállt a helyszínre, s az omladozó holttest eltemetését megengedte.

— A brassói r. kath. nőegylet vezetősége ezúton értesíti tagjait, hogy e havi rendes gyűlését 13-án, hétfőn d. u. 5 órakor fogja megtartani. Kérjük a tagok tömeges és pontos megjelenését. Az elnökség.

Világsajtó humora

Két önnagysága találkozik reggel a vásárcsarnokban és így szól az egyik:

- Mit szólsz a Kohnéhoz, ikrei születtek.
- No, az természetes.
- Miért természetes?
- Na hallod, akinek a férje kettős könyvelő.

— Veli magyar tanító a nemesszövület támogatása. Egy szegény 40 évig becsülettel szolgált volt magyar tanító fordul kérésével a nemesszövület közönségéhez. Volt lelkes népnevelő, ki most is családot tart fenn, a háboru alatt szívbajba esett, munkaképtelen fiáról gondoskodik, a harcúterén elesett egyik fiának árváit neveli, ki nemes hivatása teljesítése közben mindkét lábára megbénult; csekély nyugdíja kegyelemkenyér, alig elégséges a lakbér kiűzetésére. Az 1898, 1899 és 1900 években brassói tanító volt, akkori tanítványai már idős családapa. Szegény felebarátunk dolgozni akar éután is, árvákat felnevelni, de jelenleg munkaképtelen; súlyos lábbaja gyógyítatására és terhes családja támogatására jószívű felebarátjainak némi adományát hálás szívvel fogadja. Aki gyorsan ad, kétszer ad. A »Brassói Lapok« szerkesztősége az adományokat eljuttatja a nyomorgó néptanítónak.

— Hat tagu váltóhamisító szövetkezet. Resicai tudósítónk jelenti: A resicabányai »Borzava« bank igazgatósága két hónappal ezelőtt vétetlenül rájött, hogy egy 20 ezer lejes beváltott váltó hamis névre van betáblázva. A resicai rendőrség hónapokig tartó nyomozás után a család tettesét, Lugojan Crista resicai gyári munkavezető személyében teleptezte, akinek kihallgatása alkalmával kiderült, hogy hasonló módon még egy másik 20—20 ezer lejes váltót váltottak be a Borzava banknál s ezeket az összegeket Bödnig község, több jómódu gazdájának ingatlanaira tábláztatták be. Lugojan kihallgatása után átadták az ügyészségnek, a mely a raffiniált váltócsalás ügyéből kifolyólag Lugojan öt cinkostársát is letartóztatta. A váltók betáblázásánál ugyanis az öt cinkostárs segédkezett Lugojanak, akivel a bankból felvett összegeken testvériesen megosztottak.

— Jövő vasárnapra halasztották a kolozsvári gazdasági kongresszust. Kolozsvári tudósítónk jelenti: Jelenlétük annak idején, hogy Manolescu Mihály pénzügyi államtitkár most vasárnap Kolozsvárra akart utazni, ahol már mindent elkészítettek fogadtatására. A kereskedelmi és iparkamara továbbá a gyáripárosok országos szövetsége, valamint a kereskedői tanács együttesen nagy szabású országos közgazdasági kongresszust akartak tartani, amelyre Nagyvárad, Brassó, Arad, Szatmár, Marosvásárhely, Mármaros-sziget és még néhány más város közgazdasági érdekeltségei is bejelentették részvételüket. Minden cáfolat ellenére Manolescu még tegnap azt sürgönyözte ide, hogy a kongresszusra feltétlenül Kolozsvárra megy, a delegátusok nagy része már szintén ide érkezett. Annát nagyobb meglepetést keltett az érdekeltek körében az a telefonüzenet, melyet a pénzügyi államtitkár ma éjjel adott le Kolozsvárról tartózkodó öccsének, akit arról értesít, hogy váratlanul közbejött okok miatt nem jöhet el Kolozsvárra. A kongresszust minden valószínűség szerint a jövő vasárnap fogják megtartani.

— Elutasították Parlagi koncesszió kérését. Bukarestből jelenti: Csütörtök délután öt órakor ült össze az a bizottság amely Parlagic Lajos szinigazgató koncessziója ügyében volt hivatott dönteni. A bizottság másfél órai tanácskozás után úgy döntött, hogy fenntartja előbbi álláspontját és a szinigazgató kijelölését a miniszterre bizza. Ez az állásfoglalás egyet jelent azzal, hogy nem fogadja el Parlagic szinigazgatónak.

— A kisenevi mintavásár. A mintavásár rendező bizottsága értesítette a brassói kereskedelmi és iparkamarát, hogy a CFR, vezérigazgatóság 93421—1926 sz. rendelete alapján a szeptember 15-én nyitandó kisenevi mintavásárról visszaszállított árúk 50 százalékos kedvezményben részesülnek.

— Találattott szeptember 3-án délután 2 órakor a Kolostor-utcában 6 kötés különböző színű hárász. Jogos tulajdonosa átveheti a rendőrség 4 sz. szobájában.

Vigyázat! Höfer gyermekhintőpor csak LILA dobozban valódi.

— Kiváltak a brassói faipari munkások az egységes szakszervezet elnök. A brassói faipari munkások, mint velünk közlik, az egységes szakszervezet csoportjából kiváltak és az amsterdami internacionáléhoz csatlakoztak. Kilépésük oka az, hogy a szervezetben nagy elégedetlenség és egyenlenség dúl és szellemében a kommunista párt dominál.

— Harangszentelés Kétyénfán. Gyergyó legkisebb, alig ezerkétszáz lakosú községe egy millió lej költségge restaurálta templomát, iskoláját, bányáját, és más közcélú épületeit. Hara Gót is vásárolt és ezt szeptember 5-én szép ünnepély keretében adta át rendeltetésének. A templom és harangszentelést Szabó György főesperes, c. apát, gyergyószentmiklósi plébános végezte, nagy papi segédlettel, míg az ünnepi szentmisét dr. Péter Antal brassói apátplébános mutatta be az urnak. Ugyancsak dr. Péter Antal tartott az előző napokon missziós beszédjeit is a híveknek. A templomavatás alkalmából Gáspár János gyergyóújfalusi plébános mondott lelki felbuzdító beszédet. Az egyházi ünnepség után bekelt volt, melyen Koltai Sámuel főszolgabíró is megjelent és nagy tetszéssel fogadott pohárköszöntőt mondott. A szépen sikerült ünnepély előkészítésében Lőrincz Sándor gyergyókülványfalvi plébánosnak, Laczkó István községi jegyzőnek, Balázs Ferenc közbirtokossági elnöknek, Czirják János községi és György József megyei bíró fáradoztak.

— Kommunista szertartás szerint nem szabad keresztelni. Aradról jelentik: Csabai Pál munkás újszülött gyermekét kommunista szertartás szerint a Munkás Ötvenhárman kereszteltette meg, s a rendes anyai könyvezetést elmulasztották. Ezzel az ürüggyel a szünetre tartóztatták Bagá János, Matheis Péter, Csabai Pál munkásvezérket, s a kolozsvári vezérfelügyelőséghez szállították, ahonnan a hadbíró-ágára kísérték őket. Itt nevetségessé váltak a vádakat s elárás nélkül szabadon bocsátották Bagáékát, akiket — amint most kiderült — névtelen feljelentésre egyelőre azért tartóztattak le és hurcoltak meg, mivel a mostani választási megmozdulásban nagyobb tevékenységet fejtettek ki.

— Utolsó banditátadás Borszéken. Borszékra érkező utasok jelentik, hogy a fürdőhely vidékén ismét rablók garázdálkodnak, az utasokat megátalmadják és kifosztják. Csütörtökön éjjel a Toplicáról (Maroshévíz) Borszékra vivő úton, a hegytetőn két regálbeli utast, akik autón mentek, támadták meg és fosztottak ki. Háromszáz ezer lejt és az autót is elrabolták tőlük.

— Orvosi hír. Nagy László dr., orvosi rendelőjét Lópiac 8 szám alá helyezte át.

— Magyar színészek vendég szereplése Bécsben. Bécsből jelentik: Október elején Hegedűs Gyula vezetésével magyar vendég színészek játszanak Bécsben. Hegedűs Molnár Ferenciek Ordög című darabjában fog fellépni, ezenkívül Lengyei Menyhért Taifunjában Tokrámot játsza.

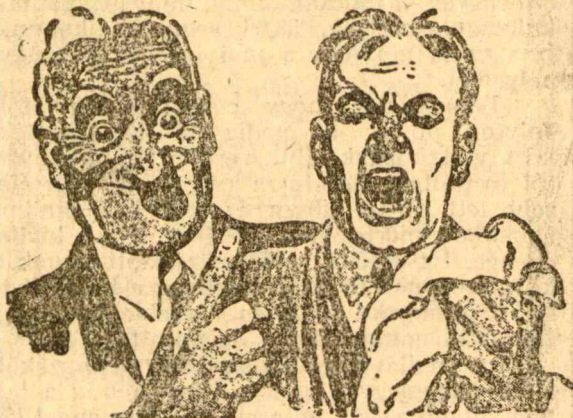
— Aradon a izemita tunc el terv. A közlés szerint a hatóságoknak tudomása jutott, hogy a kuzisták antiszemita tüntetést tervelnek a közelgő zsidóünnepre. A rendőrség, esendőség és katonaság körölte meg a tüntetőket. Minden éjjel reggelig vegyes járőrök cirkálnak az utcákon. A közönség azt hiszi, hogy a tüntetés hírszélése csak hangulatkeltés a kuzisták ellen.

— Felvétel. Sepsikőröspatakon, az Irgalmas nővérek vezetése alatt álló gr. Kálnoky-féle intézetbe a bentlakásba vállaskülönbség nélküli felvételnek óvodás és elemi tanánykák. Fizetni valók: havonta 750 lej, egész évre 5 kgr. cukor. Egészséges vidéki, kitűnő levegő. Egyszerű, de tápláló étkezés. Bővebb felvilágosítás Irgalmas Nővérek, Valeacrisului címre — nyerhető.

— Elsülyedt egy orosz gőzös. Rigából jelentik: Neibade gőzös a rigai öbölben Veraki helység mellett a nagy viharban elsülyedt. A parti lakosok szemtanúi voltak a hajótörésnek, de a nagy szélvész miatt határozottan nem tudták a veszedelmesen levők segítségére menni. Az utasok közül öt tengerész és harminc utas megfuladt. Lehetséges, hogy a gőzös aknára futott, s ez volt elsülyedése oka.

(*) Az Eszterer felévasás este 8 órakor kezdődik az Apolló termében. Az összes jegyek elkelték. Este pénztár nincs. Klingsor hangversenyiroda.

— Orvosi köréből. Dr. Ritter bőr- és nemibetegségek szakorvosa vasárnap kivételével naponként rendel Hirsch uca 251. szám alatti rendelőjében, nőknek 1—fél 2-ig, férfiaknak délelőtt 12—1-ig és este 7—8 óráig. Quartz és villanykezelés fél 11—12 ig Dr. Oeken-féle villanyhő-kezelés.

TESTA GYÓGYIT:

FEJFÁJÁST — MIGRÉNT — IDEGES Bántalmakat — FOGFÁJÁST — HŰLÉST — SPANYOL NÁTHÁT — OLDALSZURÁSOKAT
KERJE MINDEN GYÓGYSZERTÁRBAN ÉS DROGÉRIÁBAN

LERAKAT BRASSOBAN :
Engros drogéria „AMPHORA“ R. T.

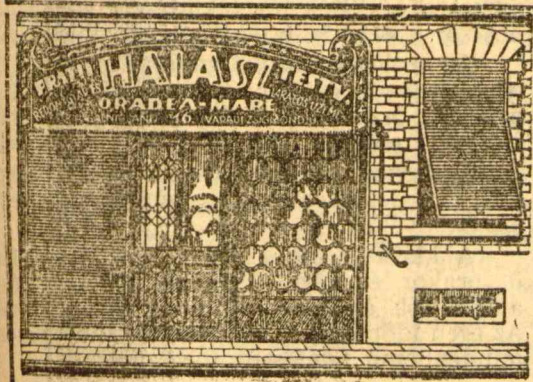
Olcsó építkezési lehetőség!

Amerikai rendszerű házipítést, bármily terv szerint a legrövidebb idő alatt és a legutányosabb árban bárhol vállalunk. Két szoba, konyha, fürdőszoba az összes mellékkeliségekkel együtt már 160.000 L.-ért kivitelezhető. Érdeklődőknek tervvel és költségvetéssel szolgálunk.

Amerikai rendszerű házipítő társaság

Az építkezési összeg felét hosszabb lejáratu részletekben is lehet fizetni.

ERŐS FERENC Brassó, Kapu-utca 23 sz. alatt

Acéllemez üzlet

redőnyöket

Alingeni ablakfaredőnyt, napellenző szerkezeteket árunk és legolcsóbban szállítunk. — Áránálattal díjtalanul szolgálunk!

Halász Testvérek

ORADEA-MARE — NAGYVÁRAD, Str. Cogalnică, (volt Várady Zsigmond-utca) 16. — Telefon 364. szám

Tökmagot, bakot, aszalt gyümölcsöket, olajpogácsát

keresek megvételre. Sűrű ajánlatokat — lehetőleg megmintázva — a Brassói Lapok kiadóhivatalába „Export” jellegre kérek.

SPORT

Magyarország férfi-egyes tennisz-bajnoka Kehrling lelt

A vegyes páros bajnokság külföldre vándorolt

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Szerdán délután a férfi egyes bajnokság döntőjére került a sor. Sokan idegekre menő, forró küzdelmet vártak, de helyett Kehrling egyszerű, könnyű stílusban vett győzelme következett be. Az első szettben még mutatott némi ellenállást Demasius, de a magyar bajnok élesen felugró szervizei és gyilkos lecsapásai már ekkor megzavarták és 6:3-as eredménnyel jobbat nem tud elérni. A második szettben még nyomasztóbb Kehrling fölénye. Egymásután nyeri gemjeit anélkül, hogy különösebb erőlködést mutatna vagy hevesebb játékot kellene erőszakolnia. Csaknem minden szervizlabdájánál megismétlődik a kép: Kehrling gyors szervizbe Demasius éppen csak hogy belesap a lassu ivben visszarepülő labdát Kehrling a hálónál „megöli”. A játék meglehetősen egyoldali és — meglehetősen színtelen.

A harmadik szettben következik változás. Demasius minden erejét összeszedve fekszik a játékba, amely most tényleg teljesen egyenrangú ellenfelek küzdelmévé fejlődik. Demasius új taktikát kezd. Etes, hosszú labdákat akar a alapvonaljátékra kényszeríteni Kehrlinget, aki a hálóhoz most sokkal nehezebben tud felnyomni. Demasius taktikája egy ideig sikeres is. Háromszor nyeri meg a játékos a saját szervizét, játsza ma 3:3-ra áll, amikor Kehrling váratlanul szervizgemet vezet s Demasius 5:3-ra vezet. Most alakul csak ki a vérbeli döntőjáték. Kehrling minden energiáját lendíti a játékba, ütése egyre erősebbek és egyre merészebbek, az iram gyilkos tempóban fokozódik, Demasius is folyton jobb játékokra készíti Kehrling finise s bár kiad magából mindent, ellenállni nem tud. Kehrling egymásután négy gemet nyer (7:5) s ezzel ismét megvédi Magyarország 1926. évi tenniszbajnokságát.

(x) Brassó vasárnapi programja. A Brasovia pályán a Galicziák FS. C. lesz az Ivria ellenfele, míg az előmérkőzést a Brasovia két kombinált csapata adja. Az Olympia lesz a helybeli Olympiának ellenfele, előmérkőzést pedig a Brasovia ifjúsági csapata játszik az Olympia ifjúsági csapatával.

(x) Románia atletikai uszóbajnoksága. Bukarestben Románia 1926. évi atletikai bajnokságai kerülnek eldöntésre Ferdinánd király öfelsege jelenlétében, míg Marosvásárhelyen Románia uszóbajnokságai kerülnek eldöntésre a kolozsvári kerület rendezésében.

(x) A Demasius—Amende-pár legyőzi a Kehrling—Várady Ily-együttest. Rövid szünet után következik a vegyespáros bajnokság, amelyen a Kehrling, P. Várady Ily—Demasius, Amende párok vesznek részt. Rögtön az első intésüknek meglep a németek erőteljes fellépése. A kimerültnek hitt Demasius frissen mozog s a közepes egyéni játékosnak bizonyult Amende kisasszony elsőrangú taktikusnak mutatkozik be. Azonfelül pedig Kehrlingnek rosszul megy a játék. A ven-Kehrlingé nek rosszul megy a játék. A vendégpár egy kettőre 3:0-ra vezet, 3:1, 4:1, 4:2 lesz az eredmény, végül 6:3-ra elvesz az első szett.

A magyar pár gemet gemre nyerve 5:5-nél kiegyenlít, majd 7:5-re megnyeri a második szettet. A döntő szettben Demasius—Amende német pár 6:4-re nyerte meg.

A brassói lapok hírdetéseit naponként százezer ember olvassa

KÖZGAZDASÁG

Angol vélemény Románia gazdasági viszonyairól

A pénz értékállandósítása s a közlekedés feljavítása nélkül a gazdasági helyzet javulása nem remélhető

BRASSO. (A Brassói Lapok tudósítójától) Egyik legelőkelőbb angol lap, a Manchester Guardian igen érdekes s tárgyilagos cikket közöl Románia gazdasági helyzetéről Humpreys tollából, ki kereskedelmi titkár a bukaresti angol követésné s aki éles szemmel figyelte meg s éles kritikával itéli meg a romániai gazdasági viszonyokat. Bár a cikk az 1925. év adatain épül fel, mégis viszszatükrözi valamennyi gazdasági problémát, ami a román közvéleményt foglalkoztatja.

A cikk megállapítja, hogy az éles pénzügyi válság ellenére, mely különösen az 1925. év második felében nehezedett rá román gazdasági életre, állandó javulás állapítható meg Románia gazdasági és ipari feltételeiben. Az átmeneti időszak tovább tart ugyan, de a normális viszonyok felé tart az irány. E célnak az elérése azonban két főfeltételtől függ: a pénz értékállandósításától s a szállítási eszközök feljavulásától. Mindkettő szükséges s egyik a másiktól függ. Az ország gazdasága olyan, hogy a pénz állandó értéke mellett a kiviteli és behozatali kereskedelem hatalmasan fellendülne.

A háború befejeztével Romániát is, mint más államokat, hatalmas adósságok terheltek. Miután azonban az ország megnőtt, területileg majdnem akkora, mint Nagybritánia, lakosságának száma két millióról 18 millióra emelkedett, azt hitték, hogy gazdaságával a legelső állam lesz, mely a háború után rendbe fog jönni. Azonban nem számítottak eléggé a közigazgatási és pénzügyi nehézségekre. Négy esztendő kellett a valuta értékeltelenedésével, hogy szétrombolja ezt az illúziót s hogy felismerjék azt a tényt, hogy a hitellezők és adósok részéről egyaránt illúzió volt azt hinni, hogy a lej értékállandósítása az első lépés a román pénzügy feljavítására.

Humpreys leszögezi, hogy a három utóbbi esztendő költségvetése külföldi segítség nélkül beviteli többlettel zárult, hogy a külföldi függő adósságokat, majdnem rendezték s hogy a háborús adósságok rendezésére az 1926. évi költségvetésbe felvettek bizonyos törlesztési részfizetéseket. A háború előtti és utáni magánadósságok rendezésére jó részt megkötötték az egyezményeket.

Az 1925. évi kereskedelmi mérleg egy millió fontsterling veszteséget mutat az angol-román kereskedelmi kapcsolatok mégis intenzívebbé lett. A kivitel Angliából Romániába folyton nő: 1923-ban 2 millió 772 ezer angolfont, 1924-ben 2 millió 857 ezer, 1925-ben

3 millió 71 ezer angol font. Az angol cégek nem veszítettek a petroleumterületeken eshető tevékenységükből sem. A nagy petroleumvállalatok helyzete állt liban clyan, hogy jövőbeli sorsuk miatt nem kell aggodni. A petroleumtermelés folyton nő s felülmúlja azt a mennyiséget, amennyit szállítani tudnak.

A pénzügyi igazgatásról Humpreys a következőket mondja. Az 1926. évi költségvetési kiadások 29 millárdot tesznek ki. Ha összehasonlítjuk a háború előtti és pedig 1915. évi költségvetéssel, amikor a lakosság 7,9 millió volt, a költségvetés összege 600 millió aranylejt tett ki s így egy főre 76 lej esett; az eddig az 1926. évben a költségvetés a vasutakat is beleértve 40,8 millárd lejt tesz ki, ami 18 millió lakos mellett fejenként 2270 lejt tesz ki; negyvenes árfolyamon átszámítva az 56,75 aranylejtnek felel meg. Így tehát a tekintetben 1926-ban 34 százalékkal kedvezőlenebb a helyzet mint 1915-ben.

Majd az állam és Nemzeti Bank közti egyezményről foglalkozik s az alábbi következtetésre jut: Az 1914. december 31-én forgalomba helyezett 578 millió lejes bankjegymennyiségből egy főre 73,15 arany lej esett.

1925. december 31-ére a forgalmazott bankjegymennyiség 20 millárd 126 millióra emelkedett s így egy főre 1118 papír lej jut. Ha ezt az összeget a december harmadgyedikü indexszámmal, mint átszámítási kulccsal elosztjuk, 33,08 aranylejt kapunk. Így ez is mutatja a mai inséges pénzügyi helyzetet.

Természetes, hogy emiatt a kamatok folyton nőttek és pedig 15-40 százalékok között váltakoznak. Bukarestben 25 ezer váltót ovatoltak. 1923-tól a pénzsűke még élesebb lett és különösen év vége felé, amikor a bankok mérlegeiket készítették s a kivitel gyenge. Ez a tény a többiek között annak a körülménynek tudható be, hogy a külföldi tőke távolmaradt teljesen, amelyekre pedig Románia annak idején számított.

Az Angliával való kereskedelmi összeköttetésre megjegyzi a cikk, hogy a míg a lej nem állandósított teljesen, addig az angol kereskedőkre kockázatos, hogy a román kereskedőknek hitelezzenek, mert az importáló cégek közül még sokan spekulálnak az utóbbi négy év szomorú tapasztalatai ellenére is. Azt tanácsolja az angol cégeknek, hogy a legelőnyösebb, ha bejegyzett cégük van Romániában s képviselőjük, ki a céget vezeti.

A MAI PÉNZPIAC

Péntek, szeptember 10

A világgazdaság: Nincs lényeges változás.

A helyi piac: Az üzletelenség még mindig tart. Délfelé élénkült kissé a helyzet s némi szilárdulás áll be. **Délben:** egy svájci frank 38,90 lej, egy dollár 200 és egynegyed, lej, egy olasz lira 7,20 lej, egy német марка 47,95 lej, egy dinár 3,55 lej, egy angol font 974 lej, egy francia frank 5,82 lej, egy cseh korona 5,96 lej, egy osztrák schilling 28,50 lej, egy lejért 350 magyar korona.

Zürich: Devizák. Nyitási árfolyamok svájci frankban: száz német марка 123 és egy-negyed, egy dollár 5,1762 és fél, egy angol font 25,12 és háromnegyed, száz francia frank 14,80, száz olasz lira 18,50, száz dinár 9,15, száz lej 2,57 és fél, tízezer magyar korona 0,7255, tízezer osztrák korona 0,7310.

(—) **Egységes vasúti díjszabást** költ Magyarország a szomszédos államokkal. Budapestről jelentik: Még az elmúlt tavasszal nagyfontosságú tárgyalások kezdődtek Münchenben, magyar, német és osztrák megfigyeltak között az ugyanvezetett kölcsönös díjszabás életbe lépésének érdekében. A kölcsönös díjszabás egy-két állam között lehetővé teszi, hogy egyik államból a másikba közvelelőn jehessen külden árut. Ausztriával már létrejött egy ilyen megállapodás, most a többi szomszédos állam kerül sorra. A tavasszal megindult tárgya-

lások abbamaradtak s értesülésünk szerint e hónap második felében folytatják a munkát ugyancsak Münchenben. Úgy tudjuk, hogy a német-magyar megállapodást rövidesen sikerül tető alá hozni s ezután magyar-osztrák és német-háromas vasúti kölcsönös letételek foglalkozni. Ha ezzel is elkészülnek, sor kerül a magyar-román és a magyar-csehszlovák tárgyalások megindítására. A kereskedelmiügyi minisztérium ankétja hívta meg a kereskedelmi és ipari érdekeltségeket, hogy a magyar-görög vasúti egyezmény ügyét megvitassák. A magyar-görög vasúti egyezmény célja ugyanaz, mint a magyar-jugoszláv egyezmény: hogy két állami központosított átvételezésben részesült egymásnak a területükön átmenő árut. Minthogy Magyarország Görögország felé nagymennyiségű búr gonyát, cukrot és gépet szállít, a megfigyelt megállapodás jelentősen feljebb emeli a magyar iparra nézve.

(—) **Emelkedik a magyar külkereskedelmi mérleg passzívája** Budapestről jelentik: A július havában behozott árúk értéke 64,5. A kivitt árúk értéke 47,4 millió aranykoronát tett ki. A külkereskedelmi mérleg behozatali többlete tehát 17,1 millió aranykorona volt. Az 1926. év január-július hónapjaiban a forgalom a múlt év ugyanez időszakához képest, úgy a behozatalban, mint a kivitelben emelkedett, az emelkedés azonban a kivitelnél kb. ebb arányú volt s ezért a behozatali többlet ez év január-július hónapjaiban 85 millió aranykoronát eredményezett a múlt évi január-

július mérleg 62,6 millió behozatali többletével szemben.

(—) **Drágának a belga vasutak** a Brüsszel, jelentés szerint a vasutügyi minisztérium elhatározta, hogy a jelenlegi személy- és árutarifát huszonöt százalékkal felemeli.

(—) **Szigoru büntetése** a szállításért valóban bevezetésénél. A szeptember 15-én életbe lépő új tarifa határozott formában megállapítja azokat a büntetéseket is, melyek a szállítások tartalmának hamis bevallásánál vannak ki.

Ezek a büntetések a következők: Ha megállapítják, hogy valamilyen árut hamis vagy pontatlan elnevezéssel adtak a szállításra, akkor ennek a szállítástól csak feltétlenül engedik meg. Ebben az esetben a büntetés kilogrammonként 400 le a csomag teljes súlya után, vagy a csomagok után, melyek ilyen árut tartalmaznak. Ha a bevallás pontatlan s emiatt az áru alacsonyabb ártéket vetettek ki, ebben az esetben a büntetés a teljes tarifakülönbség kétszerese. Ez a büntetés azonban két száz lelnél kisebb nem lehet.

Aranyéremmel kitüntetve a „MERCUR” vegyszeti gyár készítményei.

Kozák és Sámson

Cluj, Str. Regina Maria (volt Deák Ferenc-utca No. 9.)

Perlessgloss és Apretura

bőrínyesítő készítményei minden más gyártmányi felülmúlnak, fény és minőség tekintetében.

Minden elősznek és csizmadjának elsőrangú érdeke, hogy kizárólag a MERCUR-féle Apreturát és Perlessglossot használja, amennyiben a színezégyőti bőröknek az eredeti színt és fényt teljesen visszatadja. Kenés közben nem habzik s így szelős töltöket nem hagy maga után.

Minden jobb bőrkereskedésben kapható!

MEZŐGAZDASÁG

— **Az Első Erdélyi Kisállattenyésztő Egyesület brassói kiállítás.** Az Első Erdélyi Kisállattenyésztő Egyesület folyó év október hó 9 és 10 napján a Traenengrube kerthelyiségében, Kut-uca 9 szám alatt kisállatkiállást rendez, postagalambrepülőversennyel egybekötve.

Bejelentés a kiállításra Minden a kiállításra vonatkozó bejelentés legkésőbb folyó év szeptember 30-ig a kiállítási irodába M. Orendi és Co. céghez (szőnyegáruház) Kapu ucca 60, sz. Telefon 3-40. beküldendő. Ugyanott bejelentési izek is kaphatók. Később beérkezett bejelentések tekintetbe nem vehetnek.

Állatok és kiállítási tárgyak átadása. Az állatok és kiállítási tárgyak f. év október 9-én reggel 8 óráig a kiállítási helyen az átvételi bizottságnak (piros-fehér karszalag) okvetlen átadandók. Az átvett tárgyakról a kiállító a bejelentési iv másolatát kapja, melynek visszaszolgáltatása ellenében, vagy ha a kiállított tárgy el lett adva, az eladási elismervény másolata ellenében lesz a kiállított tárgy csak kiszolgáltatva.

Díjazás. Reggel 8 óráig déli 12 óráig tart a díjazás, mely idő alatt a kiállítás a közönség részére zárva van, kivéve a kiállított kutyák tulajdonosait, kik kutyáikat bírálsra személyesen vezetik elő. A díjazás az egyesület pontozott szisztemája szerint, elismert versenybíró által történik.

Díjak Kiosztásra kerülnek egyesületi és tiszteletdíjak, ugymint a vándordíj az erdélyi kopasznayaku baromfiak részére, a meg határozott külön feltételek alapján.

A kiállítás megnyitása. Délután 2,50 órakor ünnepi megnyitás Schiel Gusztáv igazgató, az egyesület elnöke által. Utána körmenet a kiállítás megtekintésére. Délután 6 órakor a díjazás eredményének kihirdetése.

Az erdélyi kisállattenyésztők összejeve tele. Este 8 órakor az erdélyi kisállattenyésztők összejevetelt rendeznek a Gambanus étteremben, Hosszu-uca 12 sz. alatt.

Vasárnap, október 10. Dél előtt 11 órakor kihirdetése a postagalambrepülőverseny eredményének.

A kiállítás bezárása. A kiállítás délután 6 órakor ér véget. Minden kiállított tárgy a kiállító által este 6 óráig elszállítandó. Az ezen időpontig el nem szállított tárgyak mindennemű felelősség megszűnik.

VASÁRNAP

A jóslat

Irtá: Orbók Attila

A debreceni gyorsvonaton találkoztam egykori osztálytársammal, Szabady Pistával, aki diplomáciai pályára lépett és titkár lett a külügyminisztériumban, mégpedig soron kívül, valóban értékes szolgálatokért. Három-négy esztendeje nem láttam s nagyon megörvendtem a váratlan viszontlátásnak; diákéveimnek sok kedves emléke fűzött hozzá és különben is érdekes ember volt — nagyműveltségű, széles látókörű, mindig derűs világi, akiért boldultak a nők. Nagyszerűen tudott bánni mindenki; az élet diplomatája volt, aki hamar kiismerte az emberek gyöngéjét s inkább kedvtelésből, mint érdekből pompásan tudott alkalmazkodni. A kényszerű stréberkedés gyötrelmeitől megszabadította egy nagy örökség; előkelő és gazdag nagynénjétől kétezer holdas birtokot örökölt, amellyel nem sok gondja volt, valamelyik szegény rokona kezelte páratlan lelkiismeretességgel és hozzáértéssel.

Amikor reábukkantam az első osztályú fülke mélyében s nagy örömmel üdvözöltem, első kijelentése az volt, hogy olvasta novelláimat s el volt ragadtatva tőlük. Az ilyen nagy általánosságban mondott vélemény nem egyéb obligát udvariasságnál az íróval szemben, azonban mégis mindig jólesik. Szabady Pista egyébként mindig mindent a mély meggyőződés hangján szokott mondani.

Régi barátok, ha hosszú idő múlva találkoznak, néhány elfakult emlék felfrissítése után elfelejtik a hosszú időt, amely viszonyukat megszakította. De a vasúti utazás unalma is beszédessé tett minket. Elmondottam neki mindent, ami csak történt velem említésre méltó az utóbbi években. Ő is elmesélte élményeit. Valamennyi között a legérdekesebb vőlegénységének története volt. Elmondotta, hogy hat hónap előtt szakított menyasszonyával... Valahol, fürdőhelyen, megismerkedett egy nagynevű államtitkár, Botkai Ervin, özvegyével s egyetlen leányával, a szép és fiatal Botkai Tercsivel. Beleszeretett a leányba s négyheti ismeretség s udvarolgatás után, egy hangversenyen, szünet alatt a Vigadó foyerjában, megkérdezte a leányt, hogy remélheti-e érzelmi viszonzását. Amire a leány csak ennyit válaszolt: — Láthatta, hogy szívesen látjuk házuknál...

Aztán idegesen kereste a sétálgató közönség soraiban az édesanyját.

Szabady megelégedett ennyi „vallomással” s másnap megkérte Tercsi kezét az anyjától. A mama boldogan egyezett bele a házasságba és barátom három nap múlva szűk családi körben eljegyezte a leányt.

A menyasszony kedvesen és szelíd, odaadásnak látszó megadással viselkedett vőlegényével szemben, aki bármennyire is gyakorlott udvarló, tapasztalt és emberismerő férfi volt — mindig zavartan és félszegen közeledett hozzá; szinte tébolyultan szerette ezt a szépséges, halványarcú, karcu, finom szőke teremtest, aki soha egy pillanatra sem árulta el, hogy mit érez. Kedvessége többet jelentett ugyan, mint közönyt, de Szabady nem hallott ajkáról soha egyetlenegy szerelmes szót. Valomásaíra nem válaszolt, csak révedező szemmel nézett a messzeségbe — kezét bágyadtan engedte át, ha vőlegénye rajongón emelte ajkához. Amikor Szabady eljövendő boldogságukról, szép életükéről, birtokáról, utazásairól beszélt, Tercsi akkor sem mutatott különösebb érdeklődést, s mindössze szívesen hallgatta vőlegényét s tervezgetett vele együtt anélkül, hogy beleélt volna magát elképzelt új életükbe, mint a vőlegény, akinek csak egy gondolata volt: a menyasszonya.

Szabady gyanakodni kezdett, hogy a leány, aki szegény volt — anyja özvegyi nyugdíjából éltek, — talán csak azért lesz a felesége, mert megunta a szegénységet, a középszerű életet, amelynek nincsenek szenzációi, csak apró örömei s amely alapján véve rabság mindenkinek, aki szárnyalni szeretne. Szabady hamarosan rájött, hogy a leányt nem nagyon érdekelheti vagyona; drága ajándékait halvány örömmel fogadta, egyszer el akarta vienni Bot-

kainét és Tercsit birtokára, hogy megmutassa a kastélyt, amelyben nyaranként lakni fognak; menyasszonya gyöngékedéssel kimentette magát s anyja bosszus arcán látszott, hogy mindössze kedvtelenségből nem ment el a szinte kötelező kirándulásra.

Az anya buzgalmán is, amellyel leendő vejét feltűnő gyöngédséggel, ezer figyelmes-séggel, kedveskedéssel körülvette, meglátszott, hogy leánya közömbösségét akarja feledtetni a gazdag és minden tekintetben kifogástalan vőlegénnyel, aki egyre nyugtalanabban figyelte menyasszonya rejtélyes halványságát, azt a bágyadt kedvességet, szórakozott figyelmet, szinte szomorú odaadást, amellyel vele szemben viselkedett s amely mögött valami titoknak kellett rejleni...

Valóban egy fantom állott kettőjük között... Szabady Botkaiék házában megismerkedett Tercsi unokabátyjával, egy fiatal és vidám huszárfőhadnaggal, aki a vőlegényt már az első találkozásánál nagyon megszerette. Szabady is tetszett ez a kedves és nyílt szívű fiú, akit a csinos nőknél és lovakon kívül semmi sem érdekelt ugyan a világon, de állandó jókedve, gondtalansága, határtalan optimizmusa nagyon jól hatott a gyöttrődő vőlegény feldúlt idegeire. Egy este elmentek együtt mulatozni és hajnalig dárídoztak cigányzene mellett egy előkelő mulató szeparéjában. A főhadnagy teljesen elázott s hajnal felé kezdte jótanácsokkal ellátni a szerelmes vőlegényt:

... Tudod, Tercsi hugom igazi fantaszta... Emlékszel Tatai Edusra? A világhírű hegedűművészre... A csodagyerekre...

— Igen, hallottam játszani...

— Nos, édes Pistám, Tercsi tizenhat éves volt, Tatai meg tizenkilenc, amikor megismerkedtek... Nagyon megszerette egymást a két gyerek... Három évig úgy járt a fiú a házhoz, mint vőlegény... De baj volt a fiuval... A tüdővész!... Gyanakodtak, hogy tüdővész... Meg is halt most két éve... Mondhatom, nagyon boldoggá kell tenned Tercsit, hogy elfelejtse a kis Tatait... Végtelenül szerette...

Szabady másnap, amikor a szalon kandallója előtt egyedül ült a menyasszonyával, megfogta a kezét, nyíltan a szemébe nézett és megkérdezte tőle:

— Mondja, Tercsi, szeret maga engem?

— Igen, Pista — mondotta a leány, — különben nem lennék a felesége.

— De azt mondja meg őszintén — folytatta Szabady, — nincsen-e valaki, akit nálamnál is jobban szeret?... — Nincsen Pista... Olyan élő ember nincsen...

— Tehát egy halott... Egy halottat szeret?

A menyasszony nem válaszolt, nagy könnyecsepp gördült végig az arcán s kiment a szobából.

Szabady másnap reggel levelet s egy dobozt kapott tőle. Csak pár szó volt a levélben:

— Bocsásson meg, de igaza volt; egy halottat szeretek.

A dobozban volt a jeggyűrű s a drága ékszerek, amelyekkel a szerelmes vőlegény menyasszonyát elhalmozta.

— Így végződött Szabady barátom vőlegénysége.

*

Három nap múlva — eszemben sem volt Szabady barátom elbeszélése — meg voltam hiva egy kedves, öreg, dúsgazdag özvegyasszonyhoz vacsorára, aki rendkívül nagy házat vitt s két fiát ő akarta kiházásítani, a maga gusztusa szerint akart menyasszonyt választani a két elkényeztetett és anyás fiúnak.

Vacsora után a társaság egy része — valami negyvenen lehetünk — leült bridgezni — a fiatalok kis csoportokba verődve beszélgettek és tréfálkoztak, aztán a „tapeur” verte a zongorát, táncolni kezdtek. Nekem nem igen volt kedvem aznap este sem kártyázni, sem társalogni, angolosan távozni akartam s mikor a kis zöld szalonon áthaladtam, az egyik zugban, egy bordóernyős halovány lámpa fénye alatt megpillantottam egy bankvezér csunya és öreg feleségét, akit a szalonokban „a boszorkány” epitetőn tiszteltek meg, mert a tenyérből jóslás és a kártyavetés mánája volt.

Most is kártyát vetett egy feltűnően szép és halovány leánynak.

Magam sem tudom miért, odamentem a „boszorkány”-hoz, aki aztán bemutatott a fiatal leánynak, akit nem ismertem.

Botkai Tercsi volt...

Mosolyogva hallgatta a kártyavető hölgy jóslatait...

Amikor befejezte a hókusz-pókuszokat és a rejtélyes értelmű jóslatokat, hirtelen Botkai Tercsihez fordultam s azt mondtam:

— Ugy látom, a kártyavetésben nem hisz. Én azonban egész komolyan tudok olvasni egy kéz vonalaiból... Multat és jövőt!

A bankárné megütődve nézett reám, nem tudta, tréfálok-e, vagy egészen komolyan konkurensévé lettem.

— Talán csak nem babonás ön, a felvilágosult író?

Addig magyaráztam neki, hogy már gyermekkorom óta csodálatos képességeim vannak a jóslásra, hogy Párizsban egy hindu fakir volt a barátom, aki megtanított a kéz hieroglifjeinek olvasására, hogy hirtelen felém nyújtotta a kezét s azt mondta:

— Hát próbáljuk meg!

És én — már akkor tudtam, mit akartam, — elmondottam neki burkolt és félig titokzatos mondatokban mindent a multjából, — mindent, amit vőlegénye elmesélt nekem a debreceni vonat fülkéjében, amikor három nap előtt találkoztunk.

Megrettenve, halálsápadtan hallgatott, aztán szinte önkívületben mondotta:

— És... mi lesz a jövőm?

Szigorúan ránéztem s azt mondtam:

— Még nem tudja, de már szívében van a szerelem az iránt, akit elűldözött a másikért, akit mint gyermek szeretett és aki meghalt. Hamarosan rá fog jönni, hogy azt szereti igazán, akinek a szívét megsebezte és sietve fogja jóvátenni, hogy hagyta szenvedni... A hosszú élet s nagy boldogság vonalát látom... Főlégesen szép élete lesz vele, akiről azt hitte, hogy örökre szakított...

*

Szabady Pista barátom és felesége, sohasem tudták meg, hogy nekem köszönhetik boldogságukat.

Amit önmagának nem hitt el Botkai Tercsi, elhitte nekem, aki olyan jól „megjósoltam” a multját s talán még jobban jövőjét...

o

Vályi Nagy Géza:

Ahogy apám ivott

Apámnál szebben, édesebben
Bort inni senki sem tudott —
Erről mesélnek — vén szívekben
Felzsongó, pajkos rigmusok...

Nem tudta senki kezébe venni
Tempósabban a csutorát,
S lehuny szemekkel szürcsölgetni
A hegyek gyöngyhabzó borát...

Ürmös, bakar, vagy asszú-máslás.
Vagy karcos — mindegy volt neki,
Izét, színét, tűzcsillogását
Egymásután élvezte ki...

Anyatejnél jobban szerette
A drága nektáros nedűt —
„Nem rossz kis bor” — elhümmögelte
És régi kedve felderült...

Valami balga, furcsa mámor
Ejté rabul az agg bohót —
Ki sem fogyott a mondókából,
S ontotta — hajnalig — a szót...

Hajnalsugár reá nevelve,
Arcára büszke fényt lopott, —
S bajszán — a végső korty mézcseppje,
Mint vérző gyöngyszem csillogott...

Nátha

Irt: Karinthy Frigyes

Jaj, doktor ur, nem tudom, mi ez... mit gondol? Attól félek, hogy kezdődő csúcs... nem, nem, a pulzusokat hiába nézi, ez valami olyan belső láz lehet, tudja, hőmérővel nem lehet lemérni az ilyesmit... mert a fejem meleg a lábam pedig hideg, és a melegség szaladgál bennem, a hidegség pedig egyhelyben marad és ahol mérni akarja, ott éppen nincs melegség, ott egyszerre elmúlik és átszalad máshova.

Mondja, ez mi lehet itten, az oldalamba, nem, lejjebb, egy olyan szorító érzés, nem fájás, hanem olyan, mintha húzódnék valami, vagy mintha az izmokat rá akarnák csavarni valamire. Mondjuk, egy olyan kerek vasdarabra... dehogy hérem, tessék csak engedni, precízen akarom kifejezni magamat, mintha az idegeket fel akarnák csavarni, de nem egy gömbölyű tárgyra, hanem egy négyszögletesre, amire nem megy fel, tetszik érteni? és mondjuk, mintha mégis erőltetnék azt a tárgyat, tetszik érteni? tessék elképzelni, itt van az a dolog, na már most elkezdem húzni az izmokat...

Na jó, ha doktor ur nem hagyja elmondani, hogy mit érzek és hogyan, akkor miből akarja megállapítani, hogy mi bajom van? És igyekszem magamat világosan kifejezni, nem úgy, mint valami paraszt, aki azt mondja magának, fáj a hasam, akár agyhártyalobja van, akár vakbélgyulladás... Jó, hát akkor azt a tölcsavart hagyom, de ez mi lehet, ez a furcsa reszelés a torkomban, nem is reszelés pontosan, hanem olyan viszkető bizsergősféle, tetszik látni, innen idáig, — csak nincsen tüdővészem? Mondja doktor ur, csak azt mondja meg, érez az ember tüdőrák esetében egy olyan féle nyomást a gégében, ami egészen a fülig terjed, de tulajdonképpen nem is nyomás, hanem olyanféle érzés, mintha egy kéz kinyúlna a tüdőből a bázisra keresztl és megfogná a gégét, de nem szorítaná nagyon, csak úgy, mintha elakarna engedni egy pillanatra, de megint megfogná... nézze doktor ur, ne álltassuk egymást, felnőt ember vagyok és családapám nincs szükségem rá, hogy vigasztaljanak és kegyes csalással szépítgessék az állapotomat... hadd tudjak meg mindent, beszélni őszintén és becsületesen, mint férfi férfihez és mondja ki nyíltan: — hátgerinc-sorvadás-e hát, igen, vagy nem, mikor az ember egyszerre csak azt érzi, hogy mintha két csigolya a tüdejében... ugyan kérem, ne tessék zavarni, hát nem a tüdejében, végre nem vagyok egyetemi tanár, — szóval két csigolya mintha összenőtt volna és az egyiknek a széle karcolni kezdené a másikat és ennek következtében minden lélegzet vételnél a gerinc belenyomódik a vesébe? Jó, jó, elhiszem, de tessék már egy kicsit várni, még nem mondtam el mindent és ha doktor ur nem hallgatja meg az embernek a szubjektív panaszait, akkor miből akar diagnózist csinálni? Én nem kérdezek semmit, én nem akarom befolyásolni, én nem mondom, hogy nekem mire van gyánum, én tárgyilagosan és elfogulatlanul, mintha nem is rólam volna szó, mintha nem is mint orvos vizsgáltnám sajátmagamat, azt állítom csak, hogy itten balra egy kicsit, a szív fölött, közvetlenül a két tüdőszárny alatt, valami bugyborékolást érzek, így tesz kérem, pitty, pitty, de mintha a szívből indulna ki és nem mindig tesz így, csak ha az államat így leszorítom a mellre és behunyt szemmel egy percig visszatartom a lélegzetemet, — akkor rögtön úgy érzem, mintha fuldokolnék és a gyomromban elpattana valami... — nem lehetséges, hogy a szívemnek van valami baja? ... Nem úgy gondolom, kérem, de hallottam, hogy a gutaús első tünete szokott így kezdődni, hogy a lélekzet egy percre kimarad... és azonkívül a fülemben valami rémes zugás is van... és ami a legborzasztóbb, doktor ur, ... amin talán gyors műtéttel lehetne még segíteni... hogy nincs elég levegőm... mihelyt kinyitom a szájam és egy szót próbálok mondani... mindjárt izé... fuldokolni kezdek... ugyan, ne tessék mindig közbe szólni... azt akarom mondani... de nem jutok hozzá... hogy nem tudok beszélni... nem tudok beszélni...

Halmágyi Mária:

Ezután

Mások jaijálól lázadt a vérem,
nagy alázattól hajlott meg térdem;
sirtam panaszlott szegényes béren,
s magam siratni még rá sem értem.

Pap voltam. Intón mondtam a népnek,
hogy a bűnfolyón a palló keskeny,
s míg elkövettem sok apró vétket
önmagam fölött nem ítékeztem.

Mások ajkait vontam egymáshoz,
erőből adtam annak, ki reszket,
s míg egyik áld és a másik átkoz,
magam a csókról megleledkeztem.

Ma könnyes szemmel ébredek büszkén
és elfelejtek sok szürke évet.
Vándoroljak bár rögökön, tuskén,
de ezután már magam siratom,
magamnak élek.

oo

A szérum

Irt: Balla Irma

Tiszarév szélén, már csaknem egészen a Tisza suhogó, üdezőld parti füzeséhez közel, mint egy pirosuló szemű őrszem, állt a patika. Estenden kigyulladtak a patika ablakszelei, hogy a messziről gyűlt ember mindjárt odataláljon, ahol irt mérnek mindenféle földnyalvára, kezdve az oldalnyílalás, fogfájás, hideglelés, görcsök és egyebeken. Néha receptes ember is akadt a látogatók között, de hát ritkábban persze, mert tudvalévő, a recept doktorral van egybekötve, appedig pénzbe kerül, azért is nagyobb bajoknál inkább a révhati javasasszony tudományához fordulnak az emberek. Azaz csak fordultak, mert mióta Világossy, az új, fiatal patikus vette át a patikát, azótától megkönnyebbedett a szegény ember állapota. Az ember bemondja a betegséget és a patikus azonnali megismerkedéssel az orvoságát, amelyikre milyen dukál: oszt többet se kér érte. Oszlányi, a doktor se haragszik, mert neki elég jövedelme van a közsvényes grófból, hogy ne számítsam a poroszói uraságot, melynek — jó órában legyen mondva, — minden tagja rászorul nap nap után a doktorra. Hát igen darék, jószívű ember a Világossy patikáros ur, hogy a jó Isten tartsa meg, hozzá még olyan jókedvű danolós ember, a tiszaföldvári cigány a megmondhatója. Meg is áldotta a jó Isten tündérszép feleséggel, meg egy anyagi kislánnyal, aki olyan, mintha most repült volna le egyenest a mennyországból a szülői ölébe. Igaz szeretik is egymást, bár az asszonyka néha zsörtölődik az urával, hogy: „Jaj, lelkem Pista, magát megint megszállta egyszer a könnyelműség ördöge. Gondolja meg, hogy lánya van, akinek hozomány kell. Az én szívem sincs köből, de azért nem szórom ki a pénzt az ablakon”. — Így a gyönyörű kis asszony. De Világossy megpörditi ilyenkor a kis fekete bajuszát és rámosolyog az asszonykára:

— Juttat a jó Isten mindenkinek, kis galambom. Hát annak a szegény cigánynak is élni kell valamiből! — és kivillan az egészséges, fehér fogsora.

— Menjenek kapálni — zsörtölődik a kis asszony. — Kimuszikálják a pénzt a zsebéből.

— De ha maga ablaka alatt huzatom a nevenapján, azt nem bánja, ugy-e? — és Világossy magához szorította az asszonykát.

— Jaj Pista, ilyen könnyelmű, rossz maga mindenben. Majd egyszer megjárja. — És anyás aggodalommal megsimogatta az ura makacs, sötét üstökét.

Gyönyörű szép alkonyat volt. A tarkapiros sávos alkonyi ég visszatükröződött az álmodó Tisza mozdulatlan vizében. A sás fölől békaszereád rémlett. Mikor elült a hazatérő jószág nyomán felszállt aranyos porfelhő és megsötétedtek a pirosan kacagó vizek, az ég kék bársonyáról mind sűrűbben kezdtek elszabadulni az augusztusi égből hullámcsillag-rakétái: ki fehérén, ki pirosan, ki arany-szín ragyogással keresztezve egymás útját mint egy mesebeli tűzijáték.

Akkor a tulsó part elhagyott sötétből egy magas, fekete asszony lépett a fövényre. A ruhája fekete volt, fekete fejkendő volt mélyen az arcába huzva. A paron egy csónak feketélt. Az asszony eloldotta azt, beleült, és sovány sárga kezével megragadva az evezőlapátot, elindította a parttól. Nagy fekete felhő-baglyok szabadultak el valahonnan és elszálltak a Tisza felett. Kisértetiesen zugott a fűz és bugyborékol a víz mélye. Az asszony kikötött a tiszarévi oldalon és a partra lépve, nesztelenül megindult Tiszarév felé. Senki se vette észre Lopakodva lépdelt. Az arca sárgának, a szeme üregesnek teiszt a holdfényben. Az asszony a Ragály volt: Difteritisnek hívták ezuttal. Ment, mendegélt az asszony és belesett az alvó házak ablakán. Senki se várta. Az anyák fölriadtak álmukból és aggodalmasan magukhoz szorították a csecsemőiket... És ekkor rémületen vették észre, hogy a gyermek teste tüzel, a szeme természetellenes fényben ragyog, a nyelve száraz és fuldokolva, sípolva lélezkzik és mintha egy fekete asszony árnya rajzolódna a szemközti ablak függönyére.

— Hamar, hamar a doktorért! — itt is, ott is felhangzott a vészkiáltás.

Oszlányi, a doktor magára kapta nagy félleghe tőját és kigyult a patika piros éjjeli lámpása.

Világossy, a patikus aggódó arccal kelt föl és kiment a patikába, míg a felesége a kislányuk álma felett virrasztott. Hála Istennek, öhozzájuk még nem tért be a fekete rém.

— Az ördögbe, csak hamarosan vége lenne már — szólt a patikus. — Már fogytán a szérum, a küldönc Pestről meg egyre késik.

— Hány adag van még — tudakolta az asszonyka másnap.

— Már csak ez az egy van, amit félretettem, ha ne adja Isten, a kislányunknak...

Az asszonyka elfehéredett arccal szakította félbe.

— Aztán jól elzár, Pista.

— Hogyne, szívem. És az éjjeli vonattal meg kell jönni a laboránsnak.

Estére, a vonat érkezése előtt kétségbeesett, feldult arccal állított be a patikába Oszlányi, a doktor.

— Pista, az Istenért, adj hamar egy adagot... A kisfiam... Nagyon sürgős. Amit félretettem, nem hatott. Akkor láttam, hogy régi dátumos volt. Nem tudom, hogy történhetett a nagy izgalomban! Gyorsan, Pista, percek kérdése!

Világossy elsápadt. Becsületes barna szemét lesülötte, hogy ne kelljen a barátja szemébe néznie. Ugy dadogta:

— Nincs énnekem, Józsi, nincs több. És még nem jött meg a laboránsom Pestről.

— Micsoda, nincs? Egyetlenegy sincs!? Az én haldokló gyermekem számára ne volna! Én, aki százat megmentettem, most az enyém pusztuljon el!

— Nincs énnekem, nincs... — szólt Világossy kétségbeesetten és a homlokát kiverve a verejték... Arra gondolt, hogy tavaly ilyenkor Oszlányi mentette meg a kislánya életét. Arra gondolt, hogy kislány korában egyszer a Tisza örvényéből huzta ki őt a barátja. Judás! — sutogta a lelkiismerete. Aztán az is eszébe jutott, hogy hátha még ma nekik is szükségük lesz az eldugott szérumra. És akkor Oszlányi megtud mindent.

És ebben a percben rémületen vette észre, hogy Oszlányi előtte térdel. Igen, térdel és átkulcsolja a lábát.

— Pista, van neked még egy. Eltettél te egyet, tudom, hogy eltettél.

Világossy elvörösödött, aztán fakó lett a képe.

— Hát igen, Józsi, van egy, de már csak egy és azt a gyermekemnek tettem félre. Azt nem adhatom oda, amíg ujat nem kapok... Ha nem a kislányomról... ha az én életemről volna szó Józsi...

Oszlányi föl pattant és kopogtatás nélkül, lihegve, két lépéssel bent termett a Világossyék gyermekszobájában ahol égett a lámpa és a kislány egyedül feküdt kis hálós ágycsájában. A doktor fölkapta a gyermeket aki félálomban, riadt szemmel bámult rá. Megfogta a pulzusát, végigtapogatta a kis testét, aztán megtörölte a saját verejtékes homlokát és kirobogott meglepett barátjához a patikába.

— Pista, a meghalt feleségem üdvösségére és a kisfiam életére esküszöm, hogy a kislányod egészséges: nem fenyegeti veszedelem és nincs szüksége most a szérumra. Ha Istent ismersz add nekem. Percek kérdése... Az Isten is megáld...

— És Világossy, a könnyelmű, jószívű Világossy odaadta barátjának a szérumot.

Ugyanekkor egy szikár fekete asszony lappangó léptekkel ólálkodott a patika körül, aztán odébbállt.

Mikor az éjjeli őr elfújta a tizenkettőt, Világossyné fölkelte az urát.

— Pista, kelj felj föl az Istenért. A kislány forró. Add ide hamar a hőmérőt. Világossy reszkető kézzel mérte meg a gyermeket. A hőmérő 39 fokot mutatott.

A két ember sápadtan meredt egymásra. Világossynak ónszínű lett az arca. A vonat csak egy óra múlva jön. És ha a laboráns lemaradt róla?

— Rohanját gyorsan Oszlányiért — szolt reszkető szájával az asszony.

Világossy nem mozdult.

— Pista, siess hát! — kiáltott rá a felesége rekedten.

Világossy gépiesen kapkodta magára a ruháját. Oszlányi szemben lakott velük.

Pár perc múlva visszajött a patikus. A foga összevörösödött.

— Nincs otthon a doktor. Nem tudják, hol van...

— Nincs otthon?!... Mit tegyünk Istenem... Pista, próbáld meg...! Hol a szérum?

A patikus maga elé meredt.

— Pista, nem halod? Meg kell próbálni! Ki tudja, mikor kerül elő a doktor!... Hátha már... addig késő lesz... Halod. Hol a szérum?

— Nincs szérum... — hangzott tompán.

— Nincs? Hogy lehet? Hisz eltettél! Hisz félretettél! Pista, hová tetted?!

— Odaadtam tegnap Oszlányinak, — szolt a patikus rekedten és közben arra gondolt, hogy milyen jó, hogy meg van töltve a Browningja, hogy ne tudjon már semmit az egészsérről, és hogy előbb oda kellene menni és elpusztítani az Oszlányi kisfiát, aki most egészségesen mosolyog majd az ő gyermekétől ellopott mosolyával. Ebben a percben erős lödögés hangzott kívülről és erőiesen megkocogtatják a patikusék ablakát. Egy pillanat múlva a patikába csaknem beesett egy köpenyes férfi és egy csomó dobozt ejtett a pultra. A köpenyes ember Oszlányi volt.

— Ismered a Schiller „Bürgschaft“-ját? — kérdezte lihegve.

Világossy értelmetlenül bámult rá.

— Nyolc órát voltam nyeregben. Itt a szérum.

— Éppen jókor pajtás, az utolsó percben — fuldokolta Világossy.

— No csak nem? Baj van? — Oszlányi a patikusék szobájába rohant. Felkapta a kislányt és leszorította a nyelvét egy kanállal.

— Hál' Istennek, itt nincs szükség szérumra — szolt aztán. — Egyszerű gyomorrontás az egész.

— És Világossy kacagva fogta föl a karjába ájuldozó asszonyát.

— Látod kisfiam, tudni kell, kiért hoz áldozatot az ember. Kiben lehet megbízni haláláig... Van még olyan ember, — és büszkén a barátja felé fordult. — A jó Isten lenéz ám...

— De azért máskor mégis csak magam zárom el a szérumot, — suttogta az asszony.

— Én meg magam nézem meg a gyerek torkát — jött meg a jókedve Világossynak.

Most már volt szérum bőven. Ugy látszik, Diphtéria asszony, látva, hogy kifogtak rajta, eltűnt Tiszarévről.

Galbó, az öreg halász, aki a révfülöpi csárdában iddógált, másképp tudta ugyan a dolgot. Szerinte úgy volt, hogy a fekete asszony egy este bement a patikába egy recepttel. Világossy felismerte nyomban, de nem árulta el magát, hanem ravaszul kezdte neki tenni a szépet. És Világossy nem hiába volt az asszonyok kedvence, sikerült elcsavarnia a vén banya fejét. Kicsalta a parthoz és átevezett vele a tulsó oldalra. Ott hirtelen gáncsot vetett neki és egy cölöphöz kötözte. A többi aztán elvégezték a hollók és a kányák. Még a fekete zuzája se maradt meg a beste lelkének.

Igy mult el a nagy veszedelem Tiszarév felől.

A Vatikán művészete és élete

Ilyen ritka érdekességű, s nagyon szép kiállítású könyv hagyta el legújabbban az erdélyi sajtót. Szerzője dr. Hirschler József pápai prelátus, kolozsvári római katolikus plébános. Ez a képekkel és műmellékletekkel illusztrált könyv megüti előttünk azt a misztikus világot, melynél fenségesebbet elképzelni nem lehet. A keresztény kultúra kiapadhatatlan forrásából buzgó életjelenségek minden mozzanata a Vatikán termeiben élénk tárul, mely bármilyen világ nézetű kultúremler érdeklődésére számot tarthat. Hisz a Krisztus előtti századok legmerészebb művészi alkotásait, Hellas és Róma klasszikus világát, a renaissance döbbenetes szellemi termékeit, mind megtaláljuk itt az ősrégi falak között. A Vatikán kincseivel emberi méltóságunk nagyszerűségét mutatja be és ezeket a páratlan kultúremlékeket féltve őrizi. Mert a Vatikán nem a maga számára gyűjtötte össze a kincseket, hanem a tudománynak, amely előtt kapui állandóan tárva-nyitva állanak.

Hirschler könyve végigvezet a pápai udvar több ezer szobából álló palotáján, melynek gyönyörűen festett, remekbe faragott ragyogó lépcsőházai, gallériái, stamzái páratlanok a földkereken. Az emberi szellem óriásai erejük legjavát pazarolták a hatalmas termék díszítésére, hogy műveik nagyszerűségével lebilincseljék, s áhitatra gerjesszék az emberi lelket.

A könyv szerzője nagy szakértelemmel foglalkozik a renaissance korszakával, bőven ismerteti Michelangeló és Raffael munkásságát, bemutatja a mesterek hatálatlan műveit. Azután végig kíséri a pápa udvarának muzeumain, amelynek központja a Museo Pio Klementino. Ehhez csatlakozik a Museo Chiaramonti, a Gallerie Lapidaria, a Braccio nuovo, a Museo dei gobelino, a Museo de Candelabri, a Museo Egizio, a Sala di Monumenti Assiri, a Museo etrusco Gregoriano, a Galleria Geografica 150 méter kosszu folyosója, végül a IX. Piustól alapított Museo di Antichita cristiane, vagyis az őskeresztény muzeum, melynek rendkívül értékes képei, felirásai bizonyítékai az őskeresztények hitének és gondolatvilágának.

A képes, kő és egyéb emlékek, a glyptika és numizmatikai páratlan példányainak sok ezre, a bélyeg és pecsétgyűjtemények, a császári és pápai érmek, a fából, elefántcsontból és nemes fémekből készült kincset érő tárgyak, ereklyetartók, sírfeliratok, ősegházi faragványok, bizanci kereszték, görög képek, email- és üvegmunkák gyűjteményei a képzőművészet kétezer éves fejlődésének legbecsebb emlékei.

Hirschler József a Vatikán könyvtárának történetét vázolja, rámutat, hogy annak eredete visszavezet a kereszténység bölcső éveibe.

Az apostoli könyvtárnak, amely a világon a legnagyobb, s a tudomány minden ágát képviseli. Hatása kiterjedt a középkorban ismert egész világra. Az értékes könyveket sok százan szakadatlanul másolgatták, s ez a műhely látta el a különböző keresztény országok könyvtárait értékes kéziratokkal. E tekintetben olyan nagy volt a kereslet, hogy a Vatikánban nem győzték a másolást. Az innen szétküldött könyvek azután óriási befolyással voltak a világ keresztény népeinek művelődésére. És ha a az ősi forrás értékei a különféle viszontagságokból kifolyólag el is pusztultak, a megszerzett másolatok új központjai lettek egy-egy ország, vagy világrész kultúrájának.

IV. Sixtus pápa a századokon át összegyűlt rengeteg kézirat számára nagy nyilvános könyvtárat rendezett be, s a legnagyobb lelkesedéssel karolta föl a nyomdát, mely az akkori kornak leghasznosabb találmánya volt. A nyomdát mindjárt a vatikáni könyvtár szolgálatába állította. V. Sixtus alatt Domenico Basa a pápa megbízásából oly hatalmas anyagot vásárolt össze a nyomda számára, hogy betűinek és berendezésének párja nem volt a világon. A nyomda és a könyvtár fejlődése karöltve haladt.

A modern könyvtár megalapítója V. Pál pápa (1605—1621) volt. A XVII. és XVIII. század nagyszabású könyvtárakat kapott a Vatikán. Lorsch és Sponheim régi kolostorok kincseiből harminc nagy szekrény telt meg,

VII. Sándor pápa Urbino hercegeinek renkívül fontos könyvtárát vette meg, amely 21 héber, 165 görög és 1760 latin-olasz kézírtal gazdagította a vatikáni könyvtárat. Az Altemos-Ottoboni kézírtalgyűjteményt, mely a maga nemében a világ leggazdagabb gyűjteménye, XIV. Benedek pápa szerezte meg a Vatikánnak. A híres samardáni Pentateuch, Echellensis magángyűjteménye, Alsóegyptom kolostorainak értékes kéziratai, gazdag szír-gyűjtemény, Szíria, Libanon és Egyptom kopt-kincsei, a Mezopotaniától egész Ninivéig talált híres arab és szír kézírtalok, a Bibliotheca orientalis Clementana Vaticana rendkívül fontos és értékes tárgyai. XIII. Leó pápa kétszázötvenezer nyomtatott könyvvel ajándékozta meg a Vatikánt, úgy, hogy csak a Bibliotheca Leonina nyolc hatalmas teremből áll.

A Vatikán képtára a világ leghíresebb festményeit úgy csoportosítja, hogy az érdeklődő mindjárt maga előtt láthatja a festészet fejlődését a bizanci és trecento művészetén keresztül a renaissance legmagasabb felfolbanásáig. Hirschler könyve átvezet mind a két termen, melyek az emberi szellem remekait mutatják be. A legszebbet, a legnemesebbet és a legértékesebbet, amit csak produkálni tudott a lángész elméje, s a művészi kéz, azt itt utólrhetetlen gazdagságban a mindenkor papák áldozatkészségükkel szerezték meg, hogy egyszersmind meg is őrizzék az utókor számára.

A Vatikán különféle gyárai között leghíresebb az V. Sixtus pápától 1585-ben alapított mozaikgyár, amelyekben huszonnyolcezer különböző színnel dolgoznak a gyár kiváló művészei, kik a legodaadóbb buzgósággal is csak hosszú éveken át tudnak egy-egy képet elkészíteni. E gyárban állandóan folyik a munka. A festőművészet legpompásabb képeit ei nem kopható és színét sohsem változtató, mindig frissen s élénken ható mozaikkal örök időkre biztosítják. Mennyi időbe, s mily óriási munkába kerülhetett az, amíg például a S. Clemente terjedelmes bazilikának egész padlózatát, s nagyméretű, magas boltozatos aporiszát apró mozaikkal kirakták.

A Vatikán huszonkét udvara közül a legszebb a Cortile della Pigna, amely nevét egy két és fél méter magas aranyozott bronz fenyőtoboztól kapta. Ezt a híres tobozt, mely a császárság idejében egy szökökutat díszített, Publius Cincius Calvius készítette. Az udvar közepén huszonnégy méter magas emlékoszlopon Szent Péter bronzszobra áll. A fogatok és autók a „Svájci kapun” át térnek a Damasus udvarba, ahol a pápai istállók vannak.

A Vatikán főkapuja a Porta di Bronzo, amelyen keresztül ha egyenes irányba haladunk, eljutunk Bernini „királyi” lépcsőházához, mely mestermű az építőművészet legremekebb és legzseniálisabb alkotása.

A kitünően szemléltető könyv miután híven leírja a Vatikán templomait, gyönyörű kertjeit, a pápai udvar belső életével is megismerteti. A Vatikánnak körülbelül kétezer lakója között a háromszázmillió katolikusnak lelki atyja és vezetője a nagy fény, pompa és kincs között valósággal servus servorum dei, akinek egyetlen hivatása és működése, hogy erkölcsi tekintélyével az emberiség békéjét hirdesse és szolgálja.

A pápaság ma az egyedüli földi hatalom, mely csak a lelkekre támaszkodik. És a háromszázmillió léleknek vezérért, a keresztény erkölcstannak legfőbb örét nem lehet közömbösen venni.

A pápák erkölcsi hatalma azzal, hogy az egyházi állam megszűnt, nem csökkent, mert tekintélyük nem az országok váltakozó hatalmaitól függ.

Megtudjuk a Vatikánról írott könyvből, hogy a katolikusok legfőbb lelki fejedelme ebben a képzeletet felülmuló környezetben évszázadok óta a lehető legegyszerűbb életet éli.

Egy VII. Pius, egy XVI. Gergely a Vatikánban is épüget éltek, mint annak előtte szerzetesi céljájukban. IX. Pius pápa szobájában még szőnyeg sem volt, mely eltakarta volna a padló durva téglakockáit. S a nyolcvan éves agastyánt nem egyszer lehetett látni, amint a télies zord napokban kályhátlan szobájában dermedt ujjait meleg vízzel töltött palackokon melegítette, mialatt a magánlakása mellett „diszes fejedelmi fogadótermekben, az izzó és

ragyogó kristályos tűzserpenyők keleti meleget és fényt árasztottak. Ilyen igénytelen egyszerű életet éltek XIII. Leó és utódai is. XI. Piust a mostani tudós pápát szintén a legszigorubb puritánsig jellemzi.

Aki még többet is meg akar tudni a Vatikán fenséges és nagyszerű világáról, az ne mulassza el ezt az érdekesen megírt könyvet áttanulmányozni. S bár ez a vaskos kötet is csak röviden tárja eléünk a rengeteg látni és tudni valót, mégis tanulságos, élvezetes, színes ö-szbenyomást kapunk az egészből. Rávezt annak a kétezer éves lelki hatalomnak elfogulatlan megismerésére, mely sziklaszilárdan áll őrt az erkölcsi világrend fölött, s melynek az emberiség kultúrája még eddig a legtöbbet köszönhet.

(A 197 nagyoldal terjedelmű könyv hét műmelléklettel és 259 képpel a Providencia Cluj-Kolozsvár kiadása). T. D.

GYERMEKVIILÁG

Szerkeszti: Teleky Dezső (Dezső bácsi)

Egyetlen Iluska

Röppen a lapda: „Hopsza, fogd meg!”
Iluska fut kacagva most.
Anyakezek védőn sűrűnek,
Támogatva az aranyost.
Egy éve még csak, hogy leröppent
S már mennyit tud a kis okos!
Jó szüleinek hány örömet
Perceit és édes bajt okoz!

Oly vakmerő! — Bohócska vággyal
Lefutna székről, ágyról is,
Repülne minden kis madárral.
— Ha engednék, — a kis hamis.
Arcocskáján, ha sir, ha kér is,
Az örök derű ott ragyog.
Legkisebb ő a házba, — mégis
A szeretetnek legnagyobb!

Erzsike néni.

A fenyő és rezgő nyárfa

— Mese —

Irta: Gál Lajosné.

Egy kert közepén állott a gyönyörű fenyőfa. Sötétzöld ágai akkor is szép látványt nyújtottak, mikor más fák lombvesztetten meredtek az ég felé.

Rezgő nyárfa volt a szomszédja. Senki sem tudta hogyan és mikor kerültek oda. Az ők lombuságát nem értették meg a többi fák. Néha fájdalmasan sőt hajók, zokogó hangok törtek ki ágaik közül. Néha szélcsendes időben is olyan erővel rázkódtak meg, mintha önmagukat kiakarták volna tépni a földből.

De egymás szavát úgy látszik megértették. Most is így szólt a nyárfa:

— Kedves fenyő! miért sóhajtottál olyan busan?

— Rettenetes így földhöz kötve lenni! felelt a fa elkeseredett hangon.

— Látod, én is úgy vagyok, — fűzte tovább a beszélgetést a nyárfa. — Még hozzá folyton reszketnek leveleim, mint a hideglelős ember; ez nagyon fárasztó!

— Miért kell e sorsot viselned? Érdeklődött udvariasan a fenyő, ki társát megsajnálta és szinte elfeledte saját szenvedését.

— Oh! ennek meg van a története. Fia-tal, bohó leány voltam. Szerettem mulatni, táncolni, de biz'én a férjhez menésre nem gondoltam. Szép mostohám pedig alig várta, hogy a háztól eltávozzam.

— Miért? — szólt közbe a fenyő kíváncsian.

— Azért, mert neki is volt leánya és azt akarta, hogy mire az eladó sorba kerül, én már ne legyek utban. Azt hitte, hogy én szebb vagyok, mint az ő leánya. Férjhez akart adni egy öreg-öreg királyhoz és annak a fiát szánta az ő leányának.

— Persze te nem mentél? Talán szívesebben mentél volna a fiához ugy-e?

— Nem ismertem a fiát, de mondják, hogy derék, azt is beszélték, hogy dalia. Még

az a nagy vágás is jól állott a homlokán, melyet a hitetlenek elleni harcokban kapott. A fenyő erre megrázkódott.

— Hogy leltél hát rezgőnyárfára? — kérdezte érdeklődéssel.

— Mostohaanyám jó barátságot tartott fenn Naftával, a híres kuruzsló asszonnyal és a miért ellenkeztem akarataival, azért varázsolatott így el.

— Vajon megfogsz-e valaha szabadulni?

— Ki tudja azt! én már nem is remélek. De beszéld el te is sorsodat.

— Az én sorsom hasonló a tiedhez. Nem akartam elvenni a „Zöld ország” királyának leányát, mert úgy hallottam, hogy irigy, rosszindulatú teremty, azért az anyja bosszúból elvarázsolatott.

— „Zöldország”? — kérdi a rezgő nyárfa, — hiszen ez az én hazám volt.

— Ugy hát neked kellett volna édes apámhoz menni feleségül — mondá a fenyő — és nekem elvenni mostoha testvéredet.

Egész beszélgetés alatt egy fülemile volt elbujva a közeli lombok között s kihallgatta szomorú panaszait.

— Mit tegyek, hogy ezek megszabaduljanak? — Kérdezte önmagától. — Ismerek egy öreg pápaszemes bagolyt, elmegyek hozzá, hátha tud tanácsot adni.

Repült is a kis fülemile az ódon toronyba, hol bagoly néni tanyázott és elmondta az esetet. Jutalmat ígért, ha megtanítja mit tegyen.

— Menj el a harmadik falu végére, ott lakik egy öreg ember. Udvari kutjában ezüst vizet őriz. Kérjél tiz cseppet ebből az ezüst vizből, mondjad, hogy gyógyszernek kell, akkor nem tagadja, mert betegeket gyógyít vele. Ennek a viznek felét napfeljöttkor preckeld reá egyik fára, a másik felét a másik fára. Az a tiz csepp megszaporodva millió cseppé fog bomlani és beharmatozza őket, mintha színezüstből volnának. Amikor a nap teljes fényvel reájok süt akkor megtörténik a nagy csoda. Fülemile megköszönte a tanácsot és repült a harmadik falu határába. Minden úgy történt, a hogy bagoly néni megmondotta és ő boldogan vitte az ezüst cseppeket hazafelé.

Utközben a vércse üldözőbe vette. Ugy szeretett volna segítségért kiáltani, de nem merte csöréti kinyitni, nehogy elfolyjon az ezüst viz. Egy fekete felbő sietett segítségére elfedve őt a ragadozó madár elől. A kis fülemile most már gyorsított repüléssel elérte a kertet. Éppen hallotta a fenyő sóhajtsát, a nyárfa sirását.

Reájuk preckelte a drága orvosságot és a felbukkanó nap dicsfénnel szórta be a szenvedőket.

Felséges látvány volt, de nem tartott soká. Mindkét fa megrázkódott, lehullottak róluk a levelek, s a törzs egyszerre emberi alakot öltött.

Ott állott a napsütésben egy fekete haju dalia, homlokán nagy sebforradással és egy aranyszőke szép leány, kik itt végre egymásra találtak. Nemsokára mint boldog pár foglalták el az időközben meghalt öreg király trónusát.

Kertjökbe egy fenyő és egy rezgő nyár-fát ültettek, mintegy jelképeül régi szenvedéseiknek. E szenvedés nélkül most nem ismernek a boldogságot s talán nem is tudnák úgy megbecsülni.

A kis fülemile is oda költözött a lombok közé és ott éneklé hála énekét, hogy sikerült neki e boldog párt megmenteni.

A meglepetés

— Hoztam én ám most valamit,
Jó dolgot nem mindennapit.
Gyulus mondja: — talán lapda...
Palkó mondja: hátha alma?

Csak egy kicsit de nanyocská,
Ez a híres csomagocská.
Papiron át is be hideg!
Hallgatják: Ha! Talán csipeg?

Nehezebb is mint egy labda
Bár alakja, olyan fajta...
Ime egyszer csak kiálják:
— Görögdi nye s körülállják.

Kitalálják, eltalálják,
Meg is kapják a jutalmát.
Piros husát megehetették,
Édes levét szürcsölgették.

ICA.

Kásaszüret Rajkóéknál

Irta: Takács Monika

Egy napsugaras tavaszi reggel, a faluvégén sétálgatott Szirmay Tamás kapitány uram a hét unokájával és a Gítár komondorral. Hát im látják ám, hogy a zsupos kis sárkunyhókból egész raj félmeztelen cigánygyerek bujik elő, hogy körül vegyék őket és krajcarkákat kunyoráljanak.

— No attavette, füstös rajkói, — nevetett Szirmay Tamás kapitány — itt a krajcárka. Holnap délután aztán eljöhetnek uzsonnára a kastélyba. Lesz fain bürgepaprikás meg karimás kása tepertővel. Eljöttek-e?

— Hogyne mennénk, nemzsetes nágyuram? Csókoljuk kezsit, lábát, egy sálíg ott lesünk, — kiabáltak a rajkók.

El is mentek valamennyien. A Gingalló Pisti, a Pityera Ferkó, a Szutyak Naca, a So-soj Máris, a Bimbis Tóni és a többi rajkó mind elment a kastélyba; még pedig teljes parádében. A cigány parádét úgy kell ám érteni, hogy egyiknek-másiknak csak egy lyukas kalapból állott az egész ruházata.

A kastély udvarán már várta őket az uzsona. A bürgéhus aranyszínű paprikás lében gőzölgött; a tepertős kása pedig egy malomkő nagyságu cseréptálban kínálta magát.

Hanem bezeg most jött a java. A kapitány ur furcsa kanalakot adott a rajkóknak. Mindegyik kanálnak félméteres nyele volt és a nyelet kőmadzaggal kötötték a rajkók jobb karjához. Ebből aztán nagy galibaság keletkezett. Volt hus, volt kása és kanál is volt mégse lehetett enni; mert mikor enni akartak az éhes rajkók, a kanál nyele nem engedte, hogy karjukat megörbítve, szájukhoz vigyék a kanállal a fain falatokat.

— No rajkók, miért nem esztek? — kacagott a kapitány ur.

— A Dévla sorvássá el a kanálkált, nemzsetes nágyurunk, nem lehet ezekkel enni! — óbégattak a rajkók.

Talán éhesen is mennek haza, ha az egyik kis cigányfiúnak nem jött volna hirtelen egy okos gondolata:

— Kojoda csokánó szoszkelesz, mit bámulsz te bibasz, — kiáltott a másik cigányfiura — én kánálázsom a te sádba a hust és kását, te meg kánálázszod azs enyimbe.

Ugy is lett. Egyik rajkó a másik rajkó szájába dugta az ételt. Kifogtak a fufangos kanalakon. Ugy jól laktak kásával, hogy majd megrepedtek.

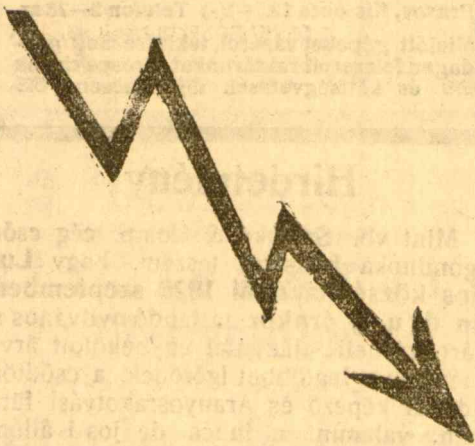
Ez a história bizony régen történt. Hanem a csécsi faluvégén még most is mesélgetik az éhes cigányrajkók az egyszerű kásaszüretet.

Dezső bácsi postája

Hamar Jenő, Sepsiszentgyörgy. Ha sok dolgod van, felmentelek a levelírástól. De azért munkád közben gondolj néha Dezső bácsira. Vehetsz tőlem példát. Mikor dolgozom, írom a sok mesét, regét és elbeszélést, s úzenek nektek a postában, mindig hozzátok száll gondolatom. Képzeltetben magam körül látom mindazokat a szőke, barna, fekete, piros pozsgás vagy halvány képi, simára fésült vagy göndör haju, mosolygós, derűs arcu gyermekeket, akik figyelemmel olvasgatják minden szombaton a Gyermekevilágot. Hritz Duci, Nagyvárad. Az eddig küldött képeslevelezőlapokból bárki megállapíthatja, hogy Nagyvárad fővárosias jellegű. Hiszem, hogy most jól érzed magadat anyukád közelében, s örülsz, hogy egy nagyon hasznos és élvezetes foglalkozást fogsz megtanulni: a varrást. Aki jó izlésnek örvend, s neked bizonyára a kézügyességed is megvan hozzá, a varrás segítségével művésziest tud alkotni. Mindegyik munkánkba vigyük be a szepet, a nemes izlést, a művészt. Bende Elfrida, Brassó. Amint soraimból láthatod, bevettetek levelezőim közé. Személyesen szeretnél megismerni? Az sem nehéz dolog. A Brassói Lapok szerkesztőségében naponként déli tizenkettő és fél óra között gyermekeimmel szívesen eldiskurálok. Jó István, Brassó. Úgyesen fejtetted meg a rejtvényeket. Ha a kezdést olyan jól meg, hiszem, hogy lesz még folytatása. Ugy-e, találkozzunk még Pista? Szász Böske, Nagyszeben. Ezeket írod: „Már reg olvasom a Gyermekevilágot, nem írtam Dezső bácsinak, de azért szeretettel gondoltam reá”. Hát e sorok vétele után mást nem is tehetek, mint azt, hogy gyermekeim közé fűlvegyelek. Isten hozott! Kallós Juli és Erzs, Csernátálu. A „nyerendok” köze nem sorozhatlak benneteket, hisz nem vagytok könyvek. Azonban a nyereményre jogosultak köze, nehogy lekéssetek a határidőről, sebiében ezennel fűlveszlek. Borcsa Ida, Türkös. Dezső bácsinak akkor is írhatok, ha a rejtvénymegfejtésben nincsen szerecséd. Most legutóbb a megfejtés is sikerült. Szabilyár Juliska.

Temesvár. Verseidre kíváncsi vagyok. Szeretem a humoros dolgokat. Természetesen a humor legyen könnyed, s nem erőltetett. Hadd olvassam tehát mielőbb azoknak a huncvut diáklányoknak a „stik-klijeit és örömeit”. Vadász Mici, Valea Strâmbă. Ha előszeretettel foglalkozol a rejtvények megfejtésével, csak rajta! Már közelednek a hosszú téli estek, mikor az ember könnyebben hozzájut az ilyen csendes, kedves foglalkozáshoz. Melzler Veronka, Botfalva. Aki Dezső bácsi Gyermekvilágának olvasója, az egy-szersmind jogosult a „rejtvények megfejtésére”. Schönfeld Ernő, Oravica. Tehát „A két rossz diák viszontagságai” neked is tetszett! Nemsokára könyv alakban is megjelenik képekkel illusztrálva. Bizony mindenütt úgy van, hogy sok az áru, s kevés a pénz, nemcsak Oravicán, hanem Brassóban is. Üdvözöllek a viszontlátásig. Rácz Erzsike, Nagyszeben. A harmadik rejtvényt nem találtad ki, a másik kettő jó. Hm! Te is addát föl Dezső bácsinak egy találos kérdést, amely így szól: Van egy fa, van tizenkét ága, s azon van három aranyalma. Mi az? Igen ám! Izend meg először a megfejtés határidejét. Aztán nyeremény lesz-e kisorsolva? Hadd mosolyogjon egyszer Dezső bácsira is a szerencse istenasszonya. Nincs igazam? A legjobb mégis az lesz, ha a következő leveledben megsugod nekem a titkot. Lea Mancsi, Brassó. Tehát egy szőke haju huncut kis leány vagy, aki a negyedik elemibe jár, s az osztályban a negyedik tanuló. Azt is tudom rólad, hogy már szerepeltél egy-két színdarabban a nyilvánosság előtt. Ezenkívül tudsz hegedülni és zongorázni. No az ilyen ügyes leány tetszik bizony Dezső bácsinak. Ilyen leánykával örömet levelezem. Beretzky András, Egrestő. Igazad van, senki sem ír először remekműveket. Megvigasztallak azonban, hogy gyakorlat teszi a mestert. Neked van tehetséged, de amíg közölheted tudsz írni, még sok víz folyik le a Maroson. Olvass sokat, aztán figyelj meg mindent, még a legapróbb mozzanatot is, ami körülöttesz történik. A figyelés megtanít gondolkodni. Helyesen következtető gondolkodás nélkül senkinek sem lehet írni, csak „firkonc”. Gocsman Lenke, Apáca. Mivel a nyuszikat össze szokták katonailag kiképezni, kaszányaikat csak úgy október-novemberben tudom leírni hüseges pontossággal. Addig bizony várnod kell. Babuczay Olga, Pusztahék. Beh jó lehet az a Piroska néni és Gyula bácsi, hogy mindent megvesznek neked, sőt az intézetbe is minden héten csomagot küldenek a kis Olgicának. Aztán a kis Olga igyekszik mindig jó lenni, s mindig szót fogadni. De ugy-e akkor is jó es engedelmes leányka lenni, ha nem kapnál annyi ajándékot és süteményes csomagot? Mert ugyebár az embernek nemcsak azokkal szemben kell jónak lennie, akik őt szeretetük jeleivel elhalmozzák, hanem jónak kell lenniük önmagáért a jószágért. A jószág az emberi lélek legszebb vonása. Én is magyar szeretettel üdvözöllek.

(A többi levélre következő alkalommal válaszolok.)

TÜZ ÉS VILLÁM

ellen ugyan nem, de annak gazdasági következményei ellen legjobban véd egy jó biztosítási kötvény.

Steaua României

Román Biztosító Társaság Bukarestben

Erdélyrészi Igazgatóság: Brassó, Buzasor 9/II. szám — Vezérig. főigénylések az ország minden városában.

Kartellen kívül!!

Énekiskolákat, gyakorlatokat,

de bár milyen zeneművet is a leggyorsabban és a legpontosabban kaphat meg

MORAVETZ zeneműkereskedésétől
Timișoara. — Jegyzék ingyen.

A vén diák

Írta: Kosáryné Réz Lola (78)

Az asszony felnézett. Kicsit elmosolyodott.

— Te visszajöttél? Józsi bácsi?... Igazad volt... Gedeon mégis szeret engem!

— Eszméletlenül van? — kérdezte Józsi elképedve. Gedeon, figyelve az asszony csuklóját, akadozva felelt:

— Ugy látszik... A pulzusa most már elég rendszeres...

A vén diák felegyenesedett.

— Itt maradhatok még egy kicsit? Vagy egyedül akarsz vele lenni?

— Nekem már minden mindegy. — felelte Gedeon. Malvinka sírva simogatta meg az arcát.

— Ne légy ilyen. Gedeon! Ne légy ilyen! Inkább szídj! Olyan furcsa, hogy ilyen kedves vagy... Most aztán még borzasztóbb, hogy meg kell halnom!...

Gedeon a karjaiba vette a reszkető asszonyt. Így ültek ott csendesen a földön s a vén diák mintha őrt állt volna mellettük.

Huber izzadva, lihegve loholt be. Mögötte Cili és Elvira jöttek. A doktor harsogva kérdezte:

— Mi baj?

Es Gedeon halkán felelt:

— Kedves kolléga ur. a feleségem bevette a veronált, amit egyszer Cili nővéremnek volt szíves írni. Kérem, segítsen rajta. En nem tudok! Minden tagom reszket. Megállt az eszem.

Malvinka sírva szólt:

— Nem akarok meghalni, doktor ur!

Huber a homlokát törülgette. Sietett.

— Nagyon helyes. — mondta derülten.

— Üljön fel egészen nyugodtan, kedves nagyságos asszonyom, aztán pedig tegyen egy príznicet a szívére, hogy ez az izgalom meg ne ártson.

Gedeon ordítva ugrott fel.

— Mit mond? Ahelyett, hogy gyomormosást végeznék azonnal? Maga vízi...

— Spórolja meg! — nyujtotta ki elhárítóan Huber a kezét. — Spórolja meg, kolléga ur. Ezt a receptet én akkoriban írtam, mikor még mindnyájan nagyon fiatalok voltunk én nem volt szívem hozzá, hogy valakit is vigasztalás nélkül hagyjak. Cili önagságának az az érzés kellett, hogy nekem valami méreg van a kezében. De csak nem képzelem kolléga ur, hogy én valamikor is úgy megbíztam az asszonyokban, hogy ilyesmit adjak a kezükbe? Felirtam egy kis szalicilikumot törött cukorral...

Csend lett. Mind a homlokukat törülgették.

Egyszerre megmozdult Gedeon. Huberhoz lépett. A kezét nyujtotta ünnepélyesen.

— Kedves kolléga ur. — mondta emelt hangon. — maga okos ember. Több annál. Bölcs. Filozófus. Köszönöm önnek a feleségemet.

— Szívesen, kedves kolléga ur, nagyon szívesen. — felelte Huber.

Malvinka rájuk bámult. Aztán sikoltva kérdezte:

— Nem fogok meghalni?

— Nem! — felelte Huber.

— Jaj, de jó! — mondta ujjongva az asszony.

— Príznicet teszünk a szívedre, kicsikém. — mondta Gedeon. — hogy ez a mai izgalom meg ne ártson. Kedves jó kolléga ur, legyen máskor is szerencsém! Bármikor szívesen látom, kedves jó kolléga ur.

Huber elbucuzott s indult. Elvira persze kikísérte.

— Cili. — folytatta Gedeon — eredj és mártsd be a vizbe a keresztkötést és csavard ki jól. Te pedig Józsi, maradj itt talán ma még. Hová mennél ilyen éjszaka? Megiszunk egy pohár bort... Akarod?

S nyujtotta a kezét. Madarat lehetett volna vele fogatni.

— Milyen jó élni! — mondta Malvinka bohón. — Ugy-e, most már sohasem veszekedtek? Gedeon olyan jó ember. Józsi bácsi is... Mindenki jó ember. — én is jó leszek mindig...

Sírni kezdett. Gedeon megkérdezte:

— Miért sírsz, kicsikém?

— Mert olyan sok mindent szép dolgot van a világon... Kérlek Gedeon, engedj, hogy bemegyek kicsit a gyerekekhez, de egyedül... Igazán nem csinállok semmi ostobaságot. Csak egy kicsit... öt percet...

(Folytatjuk.)

Kiadó: »Brassói Lapok« nyomdája.

Egyedárusító

Köpe és Bazant

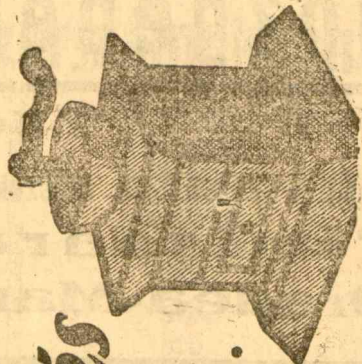
órás, ékszerész és látszerész

Brassó,

Kapu-utca 54.

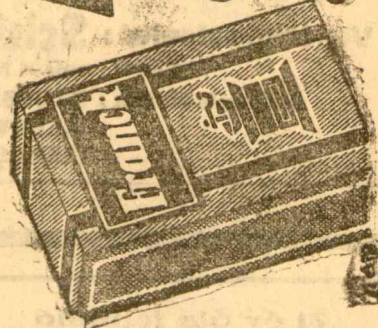

Alpina

Maradion a régi szokás mellett és használon ezután is kávéjához dobozos Valódi Francokot.

Ez olcsóbb teszi a kávé, az ízér pedig erőteljesebbé. A gabonakávéhoz is fellélenül szükséges a Valódi Franc.

Elektromérnököt

(mint akvizíciós mérnök) keres elektromos

nagy cég (erős áramu) Bukaresti irodája részére.

Megkívántatik a román német nyelv tudása szóban és írásban, valamint elektroszakképzettség

és több évi gyakorlat. — Részletek ajánlatokat

„Elektromérnök” jelígre a kiadóba kér.

9044

Láng L. Gépgyár R. T.

BUDAPEST 56.

Dieselmotorok kompresszorral és kompresszor nélkül,
stabil és félstabil

gőzgépek, gőzkazánok.

Képviseletek:

Silvania műszaki r. t. **Braşov**, Str. Spitalului 64.

Timişoara: **Karner Ede.**

2848 O.

Oradea-Mare: **ECONOMIA** kereskedelmi és ipari r. t.

Chamotte (tűzálló) anyagok

minden minőségben, bármely célra. Chamotte-, Agyagdinass- és Silikatéglák az összes iparágak részére (a rendes téglától a legkomplicáltabb idomokig és nagyságig) **Pékkemencelapok, kupolák-kemencetéglák** többszörösen kipróbált minőségben. **Savállóéglák, lapok és edények** minden alakban és nagyságban. **Chamottehabarcs, tűzállóagyag és Quarchomok.** **Quarcliszt** (finomraőrölt, idegen anyagtól mentes) zomác célokra. — Kívárára referenciákkal szolgálunk. Evenkénti termelőképeség: 8 millió kg. formázott Chamotte, 12 millió kg. nyersanyag.

KERAMISCHE INDUSTRIE (KERAMIAI IPAR), BARUL-MARE (Judeţul Hunedoara)

Központi iroda: **Sibiu-Nagyszeben, Str. Pintenului 36**

Rövid levél- és táviratcím: **Ceramica Sibiu.** Telefonszám: 117.

8085

Illatszertárak! Figyelem!

Az Antoine Chiris művek (Paris-Grasse)

számos reklamáció alapján arról értesültek, hogy néhány viszonteladó silány minőségű, olcsó áru, esszenciát hoz forgalomba a gyár pecsétjével ellátott üvegekben. A Chiris művek üzleti elve, hogy csakis elsőrendű, kifogástalan minőségű gyártmányokat bocsássanak t. vevőinek rendelkezésére, s arról értesítik a n. é. közönséget, hogy

Romániában egyetlen képviselőjük:

ALEXANDRE Etienne, Bucarest, Str. Teilor 24.

A gyár tehát nem vehet figyelembe olyan reklamációkat, amelyek más forrástól beszerzett esszenciák minőségére vonatkoznak és hamisítványoknak fogja tekinteni ezeket a gyártmányokat, melyek az illatszerkereskedő uraknak semmilyen garanciát sem nyújtanak.

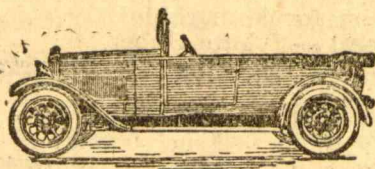
A Chiris művek.

FIAT

AUTOMOBILOK

2268

MOD. a világ
509 legmegbízhatóbb
503 legtartósabb
507 leggyorsabb
512
519 gépkocsijai

Vezérképviselet: Schiel Testvérek R. T. Brassó

Erdélynek a MAROSTÓL délre fekvő részére.

Alképviseletek: **NAGYSZEBEN:**

MEDGYES:

MAROSVÁSÁRHELY: „HERKULES”, S. SCHNITZER

KONSCHER és KUNTE

CONNERT HENRIK

21 év óta fennálló ingatlan forgalmi iroda

foglalkozik lakások, házak üzleti helyiségek, gazdasági és gyári telkek bérbeadásának, eladás-és vételének közvetítésével.

özv. Friedmann Mari
Brassó, Vár-ucca 47. Telefon 45.

Borpincészetünk

részére azonnalra keresünk megfelelő személyt, aki a borkezeléshez ért és hasonló állásban már működött. Szakiskolai képzettséggel bírók előnyben részesülnek. — Ajánkozások „Megbízható” jelige alatt a kiadóhivatalhoz intézendők

8021

Értesitem tisztelt vevőimet és a nagyérdemű közönséget, hogy üzletemet **Károly herceg-u. 29. sz. alól**

áthelyeztem a 27. szám 1. emeleti

helyiségébe.

Egyben följajánlom valódi angol-szövet raktáromat, s kérem tekintse meg vételkötelezettség nélkül árait és meg fog győződni elsőrendű uri szabóságom szolid és pontos kiszolgálásáról. Készíték: frackot, télikabátot, amerikánert, raglánt és mindennemű uri ruházati cikket.

Jó hírnevem garancia, hogy nálam csak izléssel öltözködhet.

Tisztelettel

Kósa Albert.

Cementtetőcserépgépek

továbbá gépek üreges betontömbök, beton- és salaktéglák, cementlapok, stb. előállítására. Formák: csövek, kutgyűrűk, lépcsők, stb. készítésére. Betonkeverőgépek. Prima cementfestékek. Complet asbestcementpala-gyári berendezések (Eternit) stb. azonnal szállít raktárról:

“MODERNA”

Építőipari-gépek és Radiator R-T.
Braşov, Kis-ucca 12. (-)(-) Telefon 5-78 sz.

Mielőtt gépeket vásárol, tekintse meg gazdagon felszerelt raktárunkat. Prospektusok és költségvetések díjmentesen.

2130

Hirdetmény

Mint vb. Szitankó & Comp. cég csődtömeggondnoka közhirre teszem, hogy **Lunca de Jos község** házában 1926 szeptember hó 20-án d. u. 4 órakor tartandó nyilvános szó- és zárt írásbeli ajánlattal egybekötött árverésen eladom a legtöbbet ígérőnek, a csődtömeg tulajdonát képező és Aranyosrakotyási fűrésztelepen, valamint a lunca de jos-i állomási rakodón és raktáron levő összes fűrészelt árut, mely 955.817 m³-t tesz ki.

Bánatpénz 50.000 Lei

Bővebb információkat ad dr. Aurel Teşu ügyvéd irodája **Mercurea-Ciuc Str. I. C. Braţianu 47.**

Mercurea-Ciuc, 1926. szeptember hó 3.

Dr. Aurel Teşu

8992

ügyvéd, csődtömeggondnok.

Hille- Dieselmotorok

minden nagyságban.

Egyedüli képviselők:

„Gépvásár”

Orendi, Hermann & Comp.

Kut-utca 43.

229

Tudja már mindenki, hogy a

Continental-fény

a legolcsóbb világítás

Ismertetést küld:

LUMINA CONTINENTAL

Boroşineu, Judeţul Arad.

A legmodernebb lámpákkal.

46611

LINOLEUM

Leopold Haas

Nagy linoleum és szőnyeg különlegességi áruház

Főlerakat:

Timişoara, Lloyd-sor

Telefon 10-31 Telefon 10-31

Lerakatok:

CLUJ, ORADEA-MARE.

Kivételes ajánlat:

Viaszvászon:

Békeminőség, remek mintákkal 78 cm. széles	Lei	105.-
100 " " "		135.-
115 " " "		155.-

Bőrvászon:

Kárpitosok, kocsigyártók, könyvkötők részére nagy választékban, 120 cm. széles gyermekkocsikhoz minden színben

98.-
185.-

Linoleum:

Pompás perzsai és parkett minták 70 cm. széles

140.-
205.-

padlóbevonásra parkett vagy egyszerű minta 200, 250 és 300 cm. széles négyzetméterre

230.-
1390.-

Futószőnyegek

lúdtó, nehéz-minőség 70 cm. széles

85.-
130.-

90 " " "

200.-
360.-

Ágyelők gobelin 75x160 cm.

1750.-
1100.-

"Strapa" szőnyegek 200x300 cm.

"Karaman" ottomán takarók

Kókusz lúdtó minták szélességben

Gummiaköpenyek

férfi- és női, legjobb minőség

950.-

FIGYELEM!

Temesvári a cégnek csupán **fenti** lerakata van, egyéb fiókja nincsen.

2 teherautó,

egyik keveset használva,

1 stráfszekér

1 villanymotor

440 volt, 1 P.S. eladó.

Fleischer György

BRASSÓ, KATALIN-U. II.

Dus választék szőrmekabátokban.

Értesitem a tisztelt vevőközönséget, hogy raktáramat a legszebb szőrme árukkal egészítettem ki.

Dus választék saját készítményű szőrmekabátokban, melyeknek megtekintése vételkényszer nélkül a a nagyérdemű vevőközönség rendelkezésére áll.

Rókákat minden színre festek 380 lejért.

Rosenberg Simon

Brassó, Kapu-utca 9-11.

Szeptember 15-től Kapu-u. 42 sz. alatt, saját házamban.

OLCSÓ
ÁRAK

Szolid kiszolgálás.

Osztrák és magyar

utazóleveleket és székesfővárosi költőnkötvényeket a legmagasabb árban vesznek.

Balázs Gyula Cluj, Str. Regina Maria 32.

SILVANIA MŰSZAKI RÉSZV.-TÁRS.

BRASSÓ, KORHAZ-UTCA 64 SZ.

SÜRGÖNYCÍM „SILVANIA”.

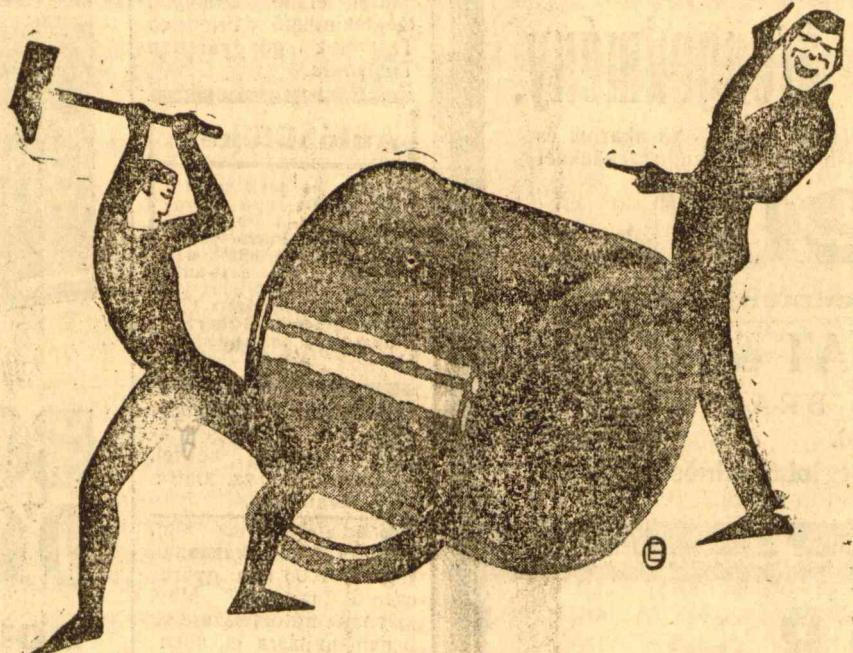
TELEFON: 89 és 125

Allandó nagy választék mindennemű

műszaki anyagokban és szerszámokban

u. m.: Asbestárak Csapágyfémek Csavarkulcsok Csavarmetszők Csiszolóárak Forrasztólámpák Fűrészárak Fogók	Gummiárak Gyalukések Kenőszelencék Klingertestek Lackok Mérőeszközök Mollerup olajozók Olajozók	Órellenőrző órák Reszelők Satuk Szijjak Tömítések Üllők stb. stb.
---	--	--

Fa- és vas megmunkáló-gépek, benzin és elektromotorok.

Elpusztíthatatlan

Tulzás nélkül: A Sphinx edények tartóssága határtalan és több nemzedéken át használható. Egyaránt alkalmasak kis- és nagykonyhák részére. A zománc nem pattan le, anyaguk pedig nehéz acélpléh. Minden egyes darabért garانتálunk.

Kamner & Jekelius

Brassó—Segesvár.

Figyelem!

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy külföldi utamról hazaérkeztem és elsőrendű németországi varrógépeket, kerékpárokat és ezek alkatrészeit a legjutányosabb áron szerezttem be, úgy, hogy abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy a legjobb varrógépet már 6000 lejtől 8000 lejig, 10 évi jótállás mellett, részletre is árusíthatok. Kiváló

tisztelettel: **Erdős Mór, Brassó, Kapu-u. 29.**

Arverési hirdetmény

Pachia (Páké) község korcsmaházai f. évi november 1-én bérbeadatnak nyilvános árverésen egymásután következő 6 (hat) évre 1927. január 1. kezdettel.

Az árverés fentnevezett napon Pachia községházánál d. e. 9 órakor lesz megtartva. Részletes feltételek a brateși körjegyzőnél a hivatalos órák alatt megtudhatók.

Brateș 1926. szeptember 1.

J. Sándor
primar

9068

Rátz Jenő
Notar cerc.

Hullott almát

nagy mennyiségben vásárol

„HESS“ R. T. Brassó, Gácsmajor 3.

Állandó alkalmazásra, azonnali belépésre keresünk
műszaki tisztviselőt
rajzolónak.

Ajánlatok **Princz Testvérek** vasöntőde és gépgyára r. t.-hoz **Szatmár** küldendők.

Itt az alkalmas pillanat!

Nagy árengedmény.

Óriási raktárunkat redukálni akarjuk és minden elismerten elsőrangú cikkünknel

20%

engedményt adunk.

WLAAT & WLAAT

BRASSÓ,

Kapu-u. 20.

Buzasor 3.

Csak legjobb minőségű áru!

Bankok, kereskedők és iparvál- alatok figyelmébe!

Mindenemű üzleti **nyomatvá-
nyokat**, ugymint **levélpapiro-
kat**, **számlákat**, **nyugtákat**,
kassza-belégeket, stb. stb.,
valamint legújabb rendszerű vonalzó-
gépen készült legkompikáltabb
speciális vonalzásu
üzleti könyveket

a legegyszerűbbtől a legdisze-
sebb kivitelig, két, három,
négy, vagy több színű vo-
nalzással, magyar, ro-
mán és német nyel-
ven, mérsékelt ára-
kon készít és
rövid időn
belül
szál-
lít

Grünfeld V. és Társai

könyvnyomda, könyvkötészet és vonalzó-intézet
Brassó, Kapu-utca 64-66. Telefon-szám 6-77

Vidéki megrendeléseket (postán is) a legro-
videbb időn belül teljesítünk. A különböző
nyelvekre való lefordítást, felelősség mellett,
külön díjazás nélkül vállaljuk.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egy szó ára 6 lei. — Vastagabb betűvel 12 lej. — Allást keresőknek 25% engedmény.

Legkisebb hirdetés ára 60 lej.

Apróhirdetéseket a fenti eredeti árak mellett bizományosunknál is feladhat minden helységben, az
 pontosan továbbítja azokat kiadói hivatalunkhoz. — Csak válaszbélyeggel felszerelt
kérdezősködésekre válaszolunk.

Kiadó lakás üzlettel
október 1-ére Kut-u. 47 a.
9002

Egy vendéglőt (étter-
met) inventárral bérbe,
vagy százalékkal keres
bárhon: Vékony, Kert-u. 5.
89.1

**Eladó olcsón és sür-
gösen**, vidéki városban
jőmeneteli szálloda és
étterem bérlet, berende-
zéssel családi okok miatt
Cim 8975 sz. alatt a ki-
adóban.

**Kiadó nagy üzlethe-
lyiség** három raktárral.
Kapu-utca 10. Értekezni
I. emeleten. 8542

Cserep kályhákat, kan-
dallókat, chamotte téglát
szállít Dr. Jenciu cserep-
kályhagyár Pui. 8115

Férfi ruháknak olyan
mintha új lenne, ha Wlaat,
Brassó, Buzasor 3. tisz-
títja. 7879

Motoreke W. D. ki-
tűnő karban előnyös ár
mellett eladó. Üzemben
megtekinthető Friedrich
Testvérek gépgyárában
Timișoara. 2385

Autóhűtőket:

Ujakat és javításokat a
Viktoria gyár készít:
Ugyanott: 1-1 drb.: Pres-
to, Protos, Puch- és kis
Fiat, használt hűtők el-
adók, 1 drb. zárt-autó
karoszeria jókarban, ju-
tányos áron eladó. Cim
Viktoria hűtőgyár
Brassó, Katona kórház-
utca 2. 2334

**Keresek 3 szobás für-
dőszobás** egészséges la-
kást, lehetőleg kerttel.
Bővebbet 64-66 sz. alatt a
kiadói hivatalban.

Eladó Máv. 830 mm.
cseplő 1926-beli kazánnal.
Hoffher 1000 mm. gyűrűs
cseplő motorral. Máv.
szívógáz motor felszerelve
benzin hajtásra is, jelen
leg malmot hajt. Egy
vízi erő felszerelés malom
avagy fűrészhajtásra, je-
netleg hasznosbérbe is.
Egy haspont vágó gya-
lúgépp. — Levelekre nem
válaszolok. — Keresztes
malom Nagybaczon, Há-
romszék megye. 9040

Egy jóforgalmu pen-
műhely teljes felszerelés-
sel bérbe kiadó, vagy
esetleg társ kerestetik.
Október 10-én átvethető.
Karsai József, Onești, Jud.
Bacău. 9028

Iskolás fiúkat egy tanár
felvesz teljes ellátásba
Cim 9027 szám alatt a
kiadóban. 9027

Önálló gatterlakatos
20 évi gyakorlattal állást
keres nagyobb üzemenél.
Cim 9026 szám alatt a
kiadóban. 9026

**Ügyes szorgalmas pin-
céleány**, legalább 2
nyelvet beszélő, kedvező
feltételek mellett azonnali
belépésre kerestetik egy
jó forgalmu vendéglőbe.
Cim 9013 sz. alatt a ki-
adóban.

**Értekezési és ipari bur-
gonyát** napi áron szánit
Kiss, Kovaszna, Három-
szék megye. 9056

Biztos megmentést
nyújtó jóforgalmu **fod-
rász** üzlet eladó, okt. 1-i
átadásra. Rül Máttyás,
Brassó, Vasut u. 30.

Egy magán ház 2 szoba,
1 konyha, 1 kamra, 1
pince, hozzávaló helyisé-
gek Zajzoni-utca 42 sz.
kiadó 9024

Egy idősebb elsőrangú
női fodrász aki önálló-
an tud dolgozni valamint
egy **manikűröző** okt. 1-
telvéteik. Ugyanitt 2 első-
rangú **borbélysegéd** nyer
alkalmazást fenti határ-
időre, Román, német, ma-
gyar nyelv tudása feltét-
len szükséges. Távirati
ajánlatok előnyben Rül
Máttyás Brașov, Str. Gare
30. 9022

3-4 pikolót lakással
és teljes ellátással fel-
vesz a Korona étterem,
azonnali kereseti lehetősé-
g. 9019

Egy ház eladó nagy
udvarral, műhellyel. Ka-
tona-Kórház-u. 2. 9002

Uj **híató kocsik** eladó
Bindernél, Vasut-utca 17.
9055

Üzemvezető 44 éves,
ki a keményfa erdők
termelésében, valamint
fűrészt üzem vezetésében
25 évig működött. Jó re-
ferenciákkal megfelelő ál-
lást keres. Szíves meg-
kereséseket Grünberger
Mór címén Arad, Str. Meți-
anu 3. kérek. 9006

Veszlek 100 vagon bű-
vagy tölgy tűzifát,
vagon kiválasztott bu-
gonyát. Eladók tiszt-
bármilyen mennyiség-
ben Ploesti állomás.
szek buzát minden men-
nyiségben. Ajánlatok
nolescu, Ploesti, Ca-
Cămpinei 182 címre
retnek.

Bukarestbe 10 sz-
kácsné kerestetik
fiatalabb nőten urhoz
fizetés mellett, aki a
mán nyelvet bírja. S-
mélyesen bemutatkoz-
Wiener-nél, Csernáti-
ban.

Helybeli ügynőkök
fiak, nők magas fizet-
sel felvétetnek. Megke-
sések Braun Arad Ca-
Banatului 3.

Széna eladó leg-
gyobb mennyiségig. Ki-
adó préselt és szabad-
jó minőség. Cim:
Lupan, Alba Julia.

KÖLNI — VÍZ
— SSAPPAN —
— PUDER —
— KRÉM —

**BOUQUET
D'ORIGAN**

és
BOUQUET DE CHYPRE
CH. DUPRÉ

Több évi gyakorlattal,
puha-kemény faszakmá-
ban jártas 28 éves fiatal-
ember fűrészkészítői vagy
anyagterít állást keres.
„Szorgalmas“ jelige alatt
a kiadóban. 9050

**Hasznos tökebefek-
tetés!** Betörés-mentes
biztonsági zár! Tömeg-
gyártásra alkalmas. Gyár-
tási jog Nagyrománia ré-
szére eladó. Cim: Timár
A. Postafiók Lugoi. 9051

Gyári szolga felvete-
tik az „Astra-Mill“ bori-
tékgyárban, Gyár-ut 88.
(A Kereszt-ut-cával szem-
ben) 9052

Ügyenők Singer var-
rógep részletfizeteses el-
adására felvétetnek hely-
ben és vidéken Csik, Há-
romszék, Fogaras és
Brassó megye részére.
Jelentkezni Bourne & Co.
Brassó. Tehenpiac 7 sz.

Favágómotor 14x15
mtr. vasrács, egyhenge-
res mágnes, eufon 30
magyar lemezzel, turista
távcso, stereoszkop sok
keppel, ingaóra, vaske-
rekü kézi szekér, új fa-
láda festve, utányoson el-
adók Bochkornál, Brassó,
Vasut-u. 8. 9054

**Cipőfelsőrész-készí-
téshez** ragasztók és tűző-
nők jó fizetéssel felvé-
tetnek. **Pontos érde-
klődés.** H. Fischer & S.
Sonntag, borkereskedés,
Strada Const. Brâncove-
anu (Lilieng) 6 Cernăuți.
9058

Eladó új, modern, bő-
fedeles és hajtó kocsik.
Szabó Márton kocsigyártó
Brassó, Hosszu-u. 74. 9059

Keresek üres szobát,
vagy kvartélyt 2 személy-
nek, szept. 15-re. Érde-
klődni 9060 szám alatt a
kiadóban.

Eladó egy „Thalia“
gőzszénaprés és pré-
selt takarmány vagon-
telekben. Horváth Mózes,
Homoród 2. 9061

Paplanpohely és min-
denféle toll állandóan
kapható Halmos Márton-
nál, Oradea. 8763

Molnár **segédet** kere-
sek azonnali belépésre,
józan életi munkaszerető
fizetés lakás megegyezés
szerint, személyesen je-
lentkező előnyben. Szabó
Károly Csikcsicsó. 9071

Eladó a Transilva-
n r.-t. sepsiszentgyörgy
vasútállomás mel-
létesítendő ipartelep-
területéből mintegy 12
kisebb beltelek létes-
sére alkalmas ház-
Érdeklődőknek közle-
felvilágosítást adnak.
Bajko Zsigmond ügy-
Brassó, Kut-utca 2 b.
és Demény Gábor seps-
szentgyörgyi lakos. 9062

Eladó egy jókar-
levő 6-os cseplőgép.
tekezni Papp József
Nagyborosnyó. Üzem-
megtekinthető.

Házvezetőnőt, ki gy-
megkondozásban, van-
ban, főzésben jártas, 3-4
háromtagu uricsalád-
hetőleg fényképes aján-
latok Dicsőségmentárton
Cartea Românească-
kéretnek.

Egy új emeletes mód-
lakás kiadó. Cim:
sz. alatt a kiadóban.

Üzlethelyiség nagy-
galmu községben, Bra-
Tunel Bodza főútvonal
Bodola főutcájában ki-
Rendes taxijarat. Va-
építés folyamatban.
rester Tamásnál.

Az egész világról érkeznek hozzánk megbízások. Adjon Ön is megbízást **veleire**, eladásra vagy **kölcsönre**, az
bélyeggyűjteményekre vagy **egyes** darabokra. **Dorotheum** — Briefmarkenabteilung Wie-
VI. Maria Theresienstrasse 73. Ausztria legnagyobb nyilvános intézete. — Kerjen ingyenes árverési jegyzéket.

Nyomatott a „Brassói Lapok“ nyomdavállalatának körforgógépén Brassóban.